

Utlåtande 2007:82 RI (Dnr 311-4678/2005, 109-4181/2006)

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 **– Strategisk inriktning**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslaget till Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 antas, bilaga 1.
2. Kommunstyrelsen ska beakta visionen vid upprättande av förslag till budget för 2008.
3. Samtliga nämnder ges i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en kommunikationsplan och genomföra kommunikationsinsatser för Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030.
6. Uppföljning av Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 sker inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).
7. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra samlad utvärdering av stadens och alla viktiga samarbetspartners arbete i visionens riktning genomförs en gång per mandatperiod.
8. Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 överlämnas till Stockholms Läns Landsting, regionplane- och trafiknämnden, med anledning av arbetet med en ny regional utvecklingsplan för Stockholms län.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Framtidsutredningen 2007, bilaga 2 – Vad kostar det tillgängliga och trygga Stockholm, godkänns.
2. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att fortsätta och utveckla arbetet med att ta fram underlag för den långsiktiga ekonomiska planeringen i staden och göra bedömningar av den ekonomiska utvecklingen på längre sikt.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Med anledning av kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2006 och 2007 till kommunstyrelsen har stadsledningskontoret tagit fram ett förslag till långsiktig vision. Syftet är att tydliggöra stadens långsiktiga ambitioner och intressen, vara ett underlag för prioritering och utgöra ett stöd för långsiktigt utvecklingsarbete. Förslaget utgör därmed ett strategiskt inriktningsärende för staden. I förslaget presenteras, under den övergripande rubriken Världsstad Stockholm, tre teman som konkretiserar väsentliga karaktärsdrag för det framtida Stockholm utifrån ett individperspektiv.

Beredning

Ärendet har tagits fram av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Den politiska visionen för Ett Stockholm i Världsklass – Vision 2030 återfinns i bilaga 1. Visionsdokumentet är och ska vara en levande produkt. Min förhoppning är att dokumentet ska kunna fungera som ett underlag för en vidare debatt och diskussion om Stockholms framtid. En diskussion som engagerar och entusiasmerar alla vi som vill att Stockholm ska utvecklas till en stad i världsklass. Som bilaga 2 återfinns det opolitiska underlaget Framtidsutredningen. Syftet med Framtidsutredningen är att ta fram ett underlag för den långsiktiga ekonomiska planeringen i staden och göra en bedömning av den ekonomiska utvecklingen på längre sikt. Genom att ringa in de största utmaningarna skapas ett ökat handlingsutrymme och underlag för framtida prioriteringar.

Bilagor

Bilaga 1	Ett Stockholm i Världsklass – Vision 2030
Bilaga 2	Framtidsutredningen del I, med strategiskt underlag avseende ekonomi, demografiska förändringar m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Anta socialdemokraternas förslag till vision Ett Stockholm i världsklass (*bilaga 3*)
3. Kommunstyrelsen ska beakta visionen vid upprättande av förslag till budget för 2008.
4. Samtliga nämnder ges i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
5. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
6. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utgå från Ett Stockholm i världsklass vid upprättande av underlag inför kommunfullmäktiges behandling av ett strategiskt ärende inför budget 2009.
7. Ett Stockholm i världsklass överlämnas till Stockholms Läns Landsting, regionplane- och trafiknämnden, med anledning av arbetet med en ny regional utvecklingsplan för Stockholms län.
8. Därutöver anföras följande.

Ett ärende ska för att kunna kallas strategiskt ha en tillräckligt utvecklad konkretionsgrad för att kunna utgöra ett fungerande styrdokument. Det förslag till vision som presenterats har inte tillräckligt konkreta förslag för att vara lämplig för en uppföljning av samma slag som kommunfullmäktiges budget. Däremot kan den givetvis utgöra grund för nämnders, styrelser och kommunfullmäktiges arbete med löpande verksamhet och mer specifik planering och verksamhetsutveckling. Men att anta ett dokument som i 23 år framåt ska verka parallellt med, och ha samma verksamhetsstyrande ställning, som den årligen fastställda budgeten är felaktigt.

Det är ytterst olämpligt att utifrån ett dokument som rymmer så få konkreta beslut, och som har så låg konkretionsgrad, använda skattemedel för en informationskampanj. Att ta fram en specifik kommunikationsplan för det här dokumentet etablerar en helt ny praxis för hur man använder kommunens resurser för information och kommunikation.

Utifrån ovanstående anser vi att det hade varit lämpligare att avsätta resurser för att först kommunicera med stockholmarna, därefter anordna ett temafullmäktige om fram-

tidens Stockholm och sedan låta resultatet ligga till grund för det strategiska och praktiska arbetet med kommunens verksamhet på kort och medellång sikt.

Nu slår man istället fast vad man tänker göra i 23 år, presenterar det på en presskonferens, låter sedan kommunfullmäktige diskutera det i efterhand, för att – allra sist, efter att beslutet är fattat – kommunicera till medborgarna om den egna visionen för Stockholm fram till 2030. Det är ett bakvänt sätt att bedriva visionsarbete.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. att ärendet återremitteras
2. Framtidsutredningen 2007 – Vad kostar det tillgängliga och trygga Stockholm – lämnas utan eget ställningstagande.
3. samt därutöver anföra följande:

En bred förankring av visionen är nödvändig

Det har länge funnits ett behov för en långsiktig vision för Stockholms stad som pekar ut en riktning för stadens alla verksamheter och sammanföra de många målen i stadens styrdokument. Enligt Nationalencyklopedin betyder vision ”framtida idealbild att sträva mot; framtidsvision”.

Under processen att ta fram Vision Stockholm 2030 har stadsledningskontoret fört en föredömligt bred diskussion mellan direktörer och tjänstemän i flertalet av stadens förvaltningar och bolag. Dock borde även en politisk dialog ha förts mellan stadens politiker och mellan partierna om en långsiktig vision för staden. Tittar vi 30 år tillbaka på Stockholms utveckling så blir det tydligt att det, trots ändrade politiska majoriteter vid varje val sedan lång tid tillbaka, finns en särskild Stockholms agenda med bl a varsam men modern och systematisk utbyggnad av bostäder, transportinfrastruktur, energisystem och stadsmiljöer med hänsyn till stadens kulturhistoriskt värdefulla miljöer och levande närmiljö. För att visionen ska fortleva under lång tid framöver är det avgörande att det förs en levande politisk dialog om Stockholms utveckling, unika kvaliteter och förhållande till omvärlden.

Det var planerat att Vision Stockholm 2030 skulle genomföra en dialog med stockholmarna och andra lokala aktörer såsom högskolor, företag och organisationer. De få utomstående som trots allt deltog i processen var främst tjänstemän som representerade myndigheter eller branschorganisationer och de kom in i ett mycket sent skede.

Vision Stockholm 2030 är i stora delar en vision för hela regionen, därför är det borde en dialog och förankring om visionen ha förts med övriga kommuner inom Stockholms län och i Stockholm-Mälarenregionen. Särskilt viktigt är det med tanke på att Stockholm inte har rådighet över flera av frågorna som uppkommer, vilket påpekas av stadsledningskontoret.

Det vore även intressant att ta in synpunkter från stora städer i Europa hur de ser på vad som är omtalad om, unikt respektive utmaningar för Stockholm. Vanliga synpunkter på Stockholm från utländska kollegor inom stadens olika internationella nätverk och vid utländska studiebesök är bl a det rena vackra vattnet, grönskan, fjärrvärmens och kollektivtrafiken, stadsplaneringen och stadsmiljön, miljötekniken i t ex Hammarby sjöstad. En kollegiegranskning liknande den som genomfördes under hösten 2006 mellan Oslo och Stockholm där synpunkter på varandras miljölednings- och strategis-

ka arbete utväxlades kan vara ett sätt att få konkret och värdefullt utbyte som kan användas i det fortsatta arbetet med visionen.

För att få gehör och genomslag för Vision Stockholm 2030 hos samarbetspartners och berörda behövs en tidig förankring och delaktighet vid framtagandet som inger en känsla av samägande och gemensam vision. Att i efterhand kommunicera ut den färdiga visionen är bra i sig, men ger inte delaktighet.

Den borgerliga majoritetens förslag till Vision 2030

En allvarlig brist i den borgerliga majoritetens förslag är att de gröna kilarna förstörs och därmed den potentialen de har för nya jobb inom friluftsliv, turism, utbildning och naturvård. Stockholms gröna kilar är obebyggda grönområden som sträcker sig ända in till stan och som gör att Stockholmare i hela regionen har nära till naturen. Kilarnas svampskogar, fågelsjöar, badstränder och vandringsleder ger friluftsliv, friskvård och arbetstillfällen och en är viktig del av Stockholmarens identitet 2030.

En annan allvarlig brist är att den politiska strategin för en grön omställning i Stockholmsregionen saknas. Ambitionerna är för lågt satta. Stockholm borde vara fossilbränslefritt 2030 och det borde finnas tydliga samband mellan miljö, hälsa, välfärd och arbetstillfällen. Fokus borde ligga på de nya jobben inom grön omställning, miljöteknik, hälsa och turism.

Vi är också tveksamma till beskrivningen av skolan som är en spegel av den nuvarande majoritetens skolpolitik med fokus på betyg och omdömen som verktyg för kunskapsinhämtning. Skolans viktiga roll i att skapa nyfikna, trygga och reflekterande elever saknas helt. Likaså skolans roll i arbetet för lika rättigheter och mot rasism och diskriminering. Vi saknar också visionen om reellt elev- och föräldrainflytande och av att skolor kan styras av elever.

I arbetet för lika rättigheter saknas ett strukturerat arbete mot diskriminering både hos staden som arbetsgivare, hyresvärd och beställare. Lönediskrimineringen har upphört i Stockholm 2030 och Stockholm är fri från diskriminering.

Det är ingen naturlag att den offentligfinansierade servicen ska skäras ned.

För att komma vidare i visionsarbetet för staden lägger vi här nedan vårt förslag på vision 2030.

VISION STOCKHOLM 2030 – modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm

Stockholmsregionen har ett tätt samarbete med grankommunerna omkring både service och boende för Stockholms läns ökande befolkning. Kollektivtrafiken i Mälardalen gör att arbetsmarknadsområdet är stort och varierat.

Kunskapsintensivt och framtidsinriktat näringsliv där miljöteknik har en central roll gör att Stockholm fortfarande har en stor dragningskraft och konkurrenskraft gentemot andra större städer. Ett livslångt lärande har blivit en naturlig del i att stockholmare ständigt letar ny kunskap och är flexibla i sitt yrkesliv.

Hitflyttade människor har tagit med sig kunskap och erfarenhet som Stockholm har dragit nytta av. Det öppna och mångkulturella Stockholm genererar nya idéer, som blir viktiga delar i närings- och kulturlivet.

Förebyggande arbete inom miljö och hälsa har frigjort resurser till annan service. Den fysiska anpassningen till de klimatförändringar som förväntades gjorde att stora löpande kostnader har kunnat sparas in. Förebyggande verksamhet bland barn och ungdomar har gjort att kriminaliteten, missbruk och psykisk sjukdom minskat kraftigt i

Stockholm. Stockholm är en trygg stad att leva i och människor mår bra. Förebyggande folkhälsa har gjort att välfärdssjukdomarna som hjärt- och kärlsjukdomar och stressjukdomar minskat kraftigt till följd av det är människor är friskare, färre äldre behöver vård osv.

Fossilbränslefri huvudstad

Försiktighetsprincipen används genomgående i stadens verksamheter för att undvika negativ inverkan på människors hälsa och vår miljö. Försiktighetsprincipen präglar Stockholms klimatarbete. Förebyggande åtgärder för att minska dagens och hindra framtidens klimateffekter införs. Stockholm är en föregångare och förebild inom Europas klimatarbete eftersom Stockholm redan är en fossilbränslefri stad efter ett tidigt strategiskt, systematiskt och förebyggande klimatarbete. De tidiga insatserna för att öka klimatberedskapen i staden, som åtgärdas redan inträffade klimatförändringar, gör att många städer i mer utsatta områden besöker Stockholm för att ta del av arbetsmetoder och erfarenheter.

Stadens tidiga internationella samarbete och utbyte har bidragit till spetskompetens inom miljöbilsområdet, energieffektiva hus, miljöanpassad kollektivtrafik och frisk luft. Tillsammans med Europas större städer har klimatpåverkan minskats radikalt i Europa vilket ledde till att USA, Ryssland, Kina och Indien aktivt började införa klimatanpassad teknik och klimatneutral handel och transporter så att den globala klimatpåverkan är på väg att balanseras upp.

Miljöteknikkuster på Norra Stationsområdet

Miljöaspekter är självklart integrerat i all stadsplanering och byggnation. I Stockholm finns spetskompetens inom teknik för vatten- och avloppsteknik, fjärrvärme, solceller och avfall. Integrerad planering med spets teknik inom energianvändning, trafikplanering, avfallshantering, avloppslösningar och logistik för varuleveranser är standard för den bebyggelse som uppförs efter år 2010. Det är en naturliga en vidareutveckling av första generationens teknik som användes i Hammarby sjöstad, som fortsätter att vara en vital och väl fungerande miljöanpassad stadsdel.

Klarastrandsleden är en parkstrand

Klara strand är en helt ny strandpark. Trängselavgifter och kollektivtrafik har gjort att Klarastrandsleden inte längre behövdes. Banområdet har däckats över och bebyggt med attraktiva lägenheter i Söderläge med utsikt över Klara sjö, Kungsholmen och Klara strand. Man kan cykla från Solna till Söder på tio minuter, sola och ta ett dopp i Klara sjö från varma stenhällar och träbryggor vid vattnet.

Allt återvinns eller återanvänds

Allt engångsemballage, som tidigare var den huvudsakliga källan till stadens nedskräpning, har avskaffats i samförstånd med detaljhandeln. Återvinningsindustrier för papper, plast och metall finns i direkt anslutning till Stockholm, för att direkt ta hand om källsorterat material. Stora besparingar har gjorts på de långväga transportererna som tidigare körde iväg stockholmarnas återvunna material. Istället har en regional värdekedja bildats där det återvunna materialet återgår till nya industri- eller hushållsprodukter som tillverkas i Stockholm - Mälardalsregionen och säljs i lokala affärer. Caféer och restauranger bidrar med ökad matkvalitet, hälsa, samvaro och sparad arbetstid.

Ett vindkraftverk på varje skola

Stadens skolor har byggt varsitt eget vindkraftverk på skolans tomt. Det fungerar utmärkt både till energiförsörjning och som pedagogisk utmaning. Barnen turas om att underhålla och själva serva vindkraftverket tillsammans med den övriga energisnåla tekniken på skolan. Detta arbete är roligt och stimulerar kunskaper om fysik, teknik, matematik, ekologi, ansvarstagande och samarbete i grupp. Lärarna är så begeistrade att de har börjat initiera byggandet av vindkraftverk i sina bostadsområden.

Nordens Venedig med miljöbåtar

Stockholm har en omfattande lokal produktion av förnybara drivmedel. Stadens avfall ses som en resurs snarare än restprodukt, som förr i tiden. Framställningen av biogas från avloppsvatten och biologiskt avfall används främst till den stora efterfrågan på biogas som drivmedel för buss- och båttrafiken. I Kista tillverkas den senaste generationens solceller framtagen efter egen forskning. Solceller används med fördel till olika verksamheter i bostäder, lokaler och transporter. Flera båtar går på solceller under sommarhalvåret och har blivit en turistattraktion. Det har blivit vanligt att båtpendla de dagar som arbetet sker på den centrala arbetsplatsen, det stora utbudet av båtlinjer och turer gör det enkelt .

En stad med plats för människor

Gamla stan är bilfritt och kulturmärkt strövområde sedan många år, befriat från de trafikleder som under många decennier avskärmat stadsdelen från kontakten med vattnen på båda sidor. Flera bostadsområden har byggts utan parkeringsplatser vid bostaden. Det har underlättat byggandet av fler bostäder och förtätning eftersom bilparkeringar krävt utrymme. Fullt utbyggt bredbandsnät (4H), tillgängligt för alla, har gjort att resande minskat. Man träffas ändå via nätet i realtid. Istället använder familjerna som bor i dessa områden de näraliggande hållplatserna för att smidigt ta sig över hela staden med det väl utbyggda kollektivtrafiken. Bilpooler med de senaste miljöbilarna tillfredställer alla eventuella privata bilbehov. Inom bostadsområden går eller cyklar man. Grannarna har lärt känna varandra väl genom de gemensamma odlingarna och trädgårdarna som finns inom området.

Ett gång- och cykelparadis

De bilfria företags- och bostadsområdenas trivsel och lugn har bidragit till en ökning av säkra separata gång- och cykelvägar i ett nät överallt i staden. Barnfamiljer och ungdomar kan röra sig tryggt till fots, på cykel eller kollektivt. Många fler promenerar i tidigare bilstödda innerstadsmiljöer. Från Norr Mälarstrand kan man tryggt och trivsamt fortsätta över Stadshusbron och följa det strömmande vattnet ända till Strömkajen och Skeppsholmen. Från Rinkeby och Tensta tar man sig till Järvafältet på det överdäckade E18.

Ett spårnät som når alla

Utökningen av spårvagns-, pendeltågs- och tunnelbanetraffiken har gjort att hela regionen har knutits samman så att det snabbt och bekvämt går att ta sig från sitt bostadsområde till arbetet eller affären eller upplevelser i city eller andra stadsdelar. Särskilt utbyggnaden av spår och linbanor mellan de tidigare separerade förorterna har lett till en stad där kännedom och besök i de olika stadsdelarna med sina unika kvaliteter är

hög och uppskattad. Även turisterna och affärsresenärerna förundras över tillgängligheten och spridningen av företagen och attraktionerna. Mobilitetssamordning gör trafiken så effektiv som möjligt. Ett webb/mobilbaserat system informerar interaktivt den enskilde om det bästa sättet att färdas. Var och en har ett "smartcard" som fungerar både på SL, biluthyrning, taxi, bilpool, cykelhyra, och SJ. Allt resande samlat på ett kort. Betalar gör man efter var, hur och när man rest.

Fair Trade City

Stockholms marknadsförs som den rättvisemärkta staden. Ingen stad i världen har så många hotell, restauranger, caféer och affärer som har rättvisemärkta och ekologiska produkter. Det finns också information om varors klimatpåverkan lättillgänglig för Stockholmarna. Stockholm vinner pris på sitt arbete som medveten konsument och för att skapa medvetna konsumenter. Återvinning och bytesringar är vanliga i Stockholm. Återvinningsdagen återkommer i varje stadsdel varje månad. Maten som serveras i skolan och äldreomsorgen är ekologisk eller rättvisemärkt och till stor del regionalt producerad.

Lika lön för lika arbete

Löneskillnader mellan kvinnor och män är förpassat till historien. De flesta arbetsplatser har en jämvikt mellan andel kvinnor och män, vilket innebär att man inte längre talar om "kvinno- eller mansdominerade" arbetsplatser. Det har åstadkommit genom handlingsplaner som facken och staden gemensamt har genomdrivit, som bland annat har inneburit att kvinnors löner har förhandlats upp och båda könen tar ut lika mycket föräldraledighet.

Mäns våld mot kvinnor har upphört

Tack vare långsiktigt attitydarbete behöver män inte längre använda våld som uttrycksmedel, utan har många möjligheter att lösa konflikter på andra sätt. Det har åstadkommit genom strukturförändringar i förskolor, skolor, arbetsplatsen och i övriga samhället, men också genom att polis, rättsväsende och socialtjänst har kompetens att upptäcka och driva rättsfall med våld i nära relationer.

Stadsdirektören är född i Somalia

När stadens tjänster tillsätts värderas kompetens inom en mångfald av områden. Strukturer som bara gynnade viss sorts kompetens är borta. Stadsdirektören kan vara född i Somalia och vara troende muslim, vara synskadad, vara transperson, eller allting på samma gång. Det är resultatet av att stadens invånare inte längre behöver passa in i någon norm. De behöver inte visa vilket kön de tillhör, de älskar vem de vill och utövar vilken religion de vill.

Alla vill fika i Miljonprogramsområdena

Miljonprogramsområdena har genomgått en omfattande upprustning med betydande lokalt inflytande, inte minst tack vare att de som arbetar med upprustningen kommer från aktuella området. Miljonprogramsområdena har behållit sin tidstypiska arkitektur, men fokus för upprustningen har varit att förvandla husen till nollenergihus med stora, gröna lungor runt omkring. Husens invånare har tillgång till den allra senaste informationstekniken.

Upplåtelseformerna är blandade (hyresrätt, bostadsrätt och kooperativ) men allmännyttans fastigheter är bland de attraktivaste, eftersom de har bra standard, hög service-nivå och är föregångare i nya byggnads- och informationsteknologiska satsningar. Satsningarna på energieffektivisering och miljöteknik som infördes vid upprustningen av miljonprogrammet har bidragit till billigare boendekostnader och en mycket god inomhusmiljö.

Stadsdelarna är ljusa och trygga tack vare satsning på utemiljö och motverkande av sociala klyftor. Småföretagare och föreningar har lätt att hitta lämpliga lokaler till bra priser.

Stockholmarna trivs i sina bostadsområden och spenderar sin fritid i det levande lokala centrumet och på torget. Dagligen njuter de av vistelser och aktiviteter i de frodiga närmiljöerna, vilka ses som självklara ingredienser av den trivsamma stadsmiljön. Varje stadsdel har utvecklat sina unika kvaliteter utifrån lokala förutsättningar och befolkningens önskemål. Lokala scener, caféer och restauranger är livliga mötesplatser i varje stadsdel och de lokala förmågorna är många. Alternativa museer, konsthallar och bibliotek bidrar till människornas intresse i olika kulturer. Småföretagandet blomstrar och många större företag har valt att lokalisera verksamheter i dessa stadsdelar.

Stockholm är världens mest tillgängliga stad

Internationella delegationer vallfärdar till Stockholm för att beskåda världens mest tillgängliga stad. Alla stockholmare har samma möjligheter att besöka offentliga platser, butiker/restauranger och grönområden genom att staden har satsat intensivt på fysisk och psykisk tillgänglighet i harmoni med gammal och ny arkitektur. Inga näringslokaler får bygglov utan att tillgängligheten är säkerställd. All stadens servicepersonal är välutbildad i hur personer med fysiska och/eller psykiska funktionshinder ska bemötas.

Ålder är hur gammal man känner sig

År 2030 känner sig de flesta gamla människor trygga. De får fritt välja hur de vill bo. De äldre nekas inte lämplig boendeform därför att de anses för pigga vid till exempel 85-90 års ålder. Dementa får plats på lämpligt boende. En del gamla vill flytta till servicehus, andra till ett mellanboende och de ännu skörare till ett särskilt boende. Andra väljer att bo kvar i sin lägenhet med utökat stöd från hemtjänsten.

De vitala pensionärerna är pigga och glada eftersom de har möjligheter till att gå ut i den friska luften och skåda ut över de lummiga närmiljöerna och vackra stadsmiljöerna i sin stadsdel. Kostnaderna för medicinering och sjukvård har minskat till följd av förebyggande friskvård och ett aktivare liv. Istället kan tidigare utgifter för vård och sjukvård användas till mer personal och mer tid till social tillvaro och utevistelse. Rekreationen och rehabiliteringen går hand i hand. De som vill har möjlighet att träffa eller ta hand om husdjur. Barnbarnen kan ofta själva gå eller cykla till ålderdomshemmet eller den äldre generationens bostad, som ligger i närheten av deras skola eller bostad där barnen också gillar att vara ute och leka.

Inom omsorgen tillgodoses de fysiskt och psykiskt funktionshindrades behov på ett tillfredsställande sätt.

År 2030 har vi fortfarande barn med olika förutsättningar och inlärningsbehov. År 2030 får dessa barn och elever stöd och undervisning efter sina förutsättningar. Där-

med finner många senare i livet sin plats i samhället där de kan verka efter sin förmåga. Nollvision när det gäller mobbning är nästan uppnådd.

Staden med de goda grannarna

Många invånare deltar i brukarmedverkan för att underhålla och sköta om närparkerna och fritidsområdena i närheten av bostadsområdena. Stadens skogar, sjöar och andra naturområden sköts om på ett professionellt sätt med tillräckligt med resurser eftersom de ses som avgörande för den biologiska mångfalden och folkhälsan i staden. Odlingar finns i flera av stadsdelarna. Grannar samarbetar om kvartersgårdar som skapar naturliga mötesplatser i närmiljön.

Tid att leva med sextimmarsdag

Stockholms stad är en av Sveriges största arbetsgivare och är också föregångare när det gäller att ha anställda som mår bra på sin arbetsplats eftersom de känner att deras livskvalitet är god och de har goda möjligheter till inflytande. Stockholms stad har länge haft sex timmars arbetsdag och år 2030 är det självklart för alla företag i staden. Stockholmarna har tack vare detta lägst sjukfrånvaro i Sverige och upplever att de har ett harmoniskt liv.

Kulturstaden

I Stockholm har vi värnat det offentliga rummet som attraktivt och fritt Tillgängligt för alla. De många mötesplatserna är utsmyckade med blomsterarrangemang, skulpturer och konstverk. Genom att hyrorna har hållits låga för kulturell verksamhet intar design, konsthantverk, teatrar och biografier en naturlig plats i gaturummet. Kulturhuset utgör tillsammans med Kulturcentrum Slussen navet i Stockholms levande kulturliv.

LAVA i varje stadsdel

Lava är en kreativ mötesplats i varje stadsdel där unga kan träffas utan föräldrar och småsyskon och uppmuntras av engagerade vuxna som har tid att lyssna och stöttar egna initiativ och aktiviteter. Tjejer och killar väljer både egna aktiviteter eller gemensamma. Det är enkelt att såväl producera som konsumera kultur; film, teater dans med mera. Tillsammans med PUNKTmedis, ungdomsbiblioteket på Medborgarplatsen är Lava vara naturliga mötesplatser för unga. Alla barn och ungdomar har möjlighet att kostnadsfritt utveckla ett intresseområde med hjälp av den hobbypeng som införts för alla unga Stockholmare.

Direktvalda stadsdelsnämnder i hela staden

De många stadsdelsområdena skapar en känsla av hemtrakt och tillhörighet för invånarna och småföretagarna i den stora miljonstaden. Sedan länge väljs stadsdelsnämndernas politiker genom direktval och många av politikerna bor i stadsdelsområdet. Stockholmarna har rösträtt när de fyller 16 år vilket gör att ungdomarna röstar och deltar aktivt i det lokala arbetet och i skolorna eftersom deras tankar och synpunkter tas tillvara. Stadsdelarnas majoriteter skiljer sig sinsemellan åt och återspeglar varje stadsdels politiska karta, vilket inneburit ökad demokrati och en ökad känsla av delaktighet.

Dess stadsdelsnämnder och förvaltningar har stor kännedom om traktens kvaliteter och värnar om den lokala livsmiljön. De för en aktiv dialog med de boende och företagen för att utveckla tjänsterna och servicen i närområdet.

Tillsammans är vi starka

Fler och fler stockholmare, både singelhushåll och barnfamiljer, har fått möjlighet att bo i kollektivhus. Eftersom många människor bor långt borta från sina biologiska familjer så har grannarna i kollektivhusen blivit en god ersättning. Många känner att de behåller sin frihet via sina egna bostäder i kollektivhusen samtidigt som de får möjligheter till att finnas med i det man gör gemensamt. Flera av kollektivhusen har egen barnomsorg, service för äldre som behöver lite extra, odlar egna ekologiska grönsaker, medan andra mest fungerar som goda grannar som hjälps åt till vardags och fest efter behov. Det är inte längre kö till kollektivhusen än till andra hyresrätter i staden.

Världens mest barnvänliga huvudstad

FN:s barnkonvention är en självklar utgångspunkt i stadens budget och verksamhetsplanering. Vid alla beslut som fattas där barns miljöer kan påverkas används barnkonsekvensanalyser. En särskild kommunal barnombudsman följer upp stads- och trafikplaneringen och ser till att barnens rätt och behov alltid beaktas. Därför så finns det barnvänliga stadsmiljöer i hela staden. När nya bostadsområden planeras tas hänsyn tas till barn och ungdomars behov av lämplig mark för lek och idrott. Alla barn har bemannade parklekar och öppna förskolor i närheten där de och föräldrar kan leka, stimuleras och umgås med andra ifrån närområdet.

Barnfamiljer och ungdomar kan röra sig tryggt till fots, på cykel eller kollektivt. Säkra separata gång- och cykelvägar finns överallt i staden. Så kallade vandrande eller cyklande skolbussar, där barn i grupp tillsammans med en vuxen går till skolan, arrangeras till varje skola vilket har gjort att barnen väl känner till sitt närområde och föräldrarna har nära kontakter med barnens skolkamrater. Hälsan bland barnen i staden blir ständig bättre på grund av att de kan vara ute och röra sig obehindrat och vant i stadsdelen.

Psykisk och fysisk ohälsa undviks genom att förskolan och skolan arbetar förebyggande och i nära kontakt med föräldrarna om något barn mår dåligt. Det är självklart att samtliga ungdomar i staden får tidiga arbetserfarenheter genom sommarjobb.

Lokalt är globalt och smart

Stockholm är nu känt för sin utvecklade småföretagaranda där nästan varenda invånare har ett litet företag i någon form. Stockholm är även känt för den känsla för och den kunskap om miljön, som dess småföretagare besitter. Speciellt värdefullt har bostads- och arbetsplatsplaneringen varit vid nybyggnation, där till exempel en butiksägare kan bo ovanpå eller bakom sin butik.

Staden sätter, som en av landets största upphandlare, miljöpress på alla leverantörer, vilket lett till stora framsteg för en bättre miljö. Det har gynnat de företag som tidigt satsade på klimatneutrala tjänster och smart konsumtion och där hela livscykelkostnaden, både den ekonomiska och ekologiska, togs med i beräkningen från början.

Stockholms satsningar på ekonomisk tillväxt genom en informations- och tjänsteekonomi har ökat innehållet, kvaliteten och värdet i de tjänster som de regionala företagen producerar utan att negativt påverka invånarnas hälsa och ekosystemens egen-

skaper. Stockholms naturkapital, värdet av de lokala ekosystemens kvaliteter och tjänster, är nu även en viktig del av stadens budget.

Staden arbetar aktivt tillsammans med utvecklingsländer för att utveckla informations- och tjänsteekonomin och miljötekniken för att nå en globalt hållbar utveckling.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslaget till Ett Stockholm i världsklass- Vision Stockholm 2030 avslås
2. Vänsterpartiets förslag till Världens friaste stad – Vision Stockholm 2030 förankras genom att skickas ut på bred remiss till samtliga nämnder och bolags samt KHR och KPR.
3. Beslut om visionen fattas senast den 31 december 2007.
4. Stadsdelsnämnderna uppmanas att ordna medborgarmöten om förslaget till vision innan remissvaren beslutas av nämnden.

Vänsterpartiets vision år 2030

Amer, 7 år, bor i Vällingby och har nära till lekplatsen, parken och skolan. Han kan gå dit på egen hand utan att vara beroende av vuxna. Det gör att han rör på sig och leker mycket och lever spontant och självständigt. Bilarna kör max 30 km i timmen och de är mycket färre jämfört med början av 2000-talet. Istället finns det mest cyklist, fotgängare och kollektivtrafikanter. Om han vill kan han ta tvärbanan till badplatsen tillsammans med storasyster Sara. Där är vattnet rent, klart och badbart sedan femton år tillbaka. Sara spelar i den lokala fotbollsklubben där alla som vill får vara med. Resten av sin fritid tillbringar hon för det mesta på en av de två fritidsgårdarna i området.

Agda, 82 år, bor i Rågsved och kan ta sig till affären och biblioteket på egen hand. Båda två ligger om hörnet och det finns ett levande och öppet torg intill hennes bostad som ligger i ett gemenskaphetsboende för äldre. På torget möts gamla, unga och det finns en torghandel med stort utbud av ekologiska, lokalproducerade och rättvisemärkta produkter. Agda går till simhallen varje vecka. Det är gratis och därefter tar hon en tur till det lokala kulturhuset och går tillsammans med barnbarnet Erik på punkkonsert.

Naima, 32 år, cyklar varje dag till jobbet inom hemtjänsten på Kungsholmen ända från Skärholmen. Hon arbetar sedan flera år tillbaka 6 timmar per dag vilket hon är jättenöjd med. Det finns cykelbana hela vägen och ett välutbyggt cykelnät täcker hela inner- och ytterstaden. På vägen passerar hon flera av de nya skulpturer som staden köpt in från lokala konstnärer. Väl inne i city är trafiken lugn och det finns säkra cykelbanor på huvudgatorna som gör det snabbt och smidigt att komma fram. Det finns gott om utrymme för cykelparkering och på hemvägen tar hon med sig cykeln i cykelvagnen på tunnelbanan.

Steffe, 45 år, och Muhamed, 47 år, bor i hyresrätt på Hornsgatan i och har sedan länge slutat att köra bil. Det är mycket smidigare att gå och åka kollektivt. Ibland tar de bilen i bilpoolen när det behövs. På Stefans och Morgans balkong, som delvis vetter mot Hornsgatan, är det inte alls lika bullrigt och dålig luft längre. Trängselavgifter

i kombination med satsningar inom kollektivtrafiken har minskat biltrafiken rejält. Det finns gågator lite varstans i stan och på kvällen traskar de gärna ner till Slussen där en lummig park och levande stadsliv möter dem. Bilarna är längre inte huvudaktörer vid Slussen.

- Den smarta staden som lär av andra och investerar i framtiden

Stockholm har utvecklats till en ”den smarta staden” som ständigt lär av sina invånare, medarbetare och chefer. Staden är en lärande organisation med moderna arbetssätt som tar hänsyn till nya förutsättningar, exempelvis demografiska förändringar, miljöhoten, ny teknik, forskningen och mycket annat. Genom att staden arbetar för en god arbetsmiljö och god arbetsrehabilitering är sjukfrånvaron mycket låg och resurserna kan användas till prioriterade verksamheter.

Genom att Stockholm systematiskt använder nya rön i forskningen kan vi steg för steg övergå från resursslukande omoderna arbetssätt till att använda metoder som verkligen fungerar och därigenom få överskott som kan investeras i ny verksamhet, utbildning och högre kvalitet. Stadens forsknings- och utvecklingsenhet har återinförts sedan många år tillbaka och bedriver en praktisknära forskning och utvecklingsarbete i världsklass.

Staden har en kommunalskatt som är anpassad efter behoven och kan klara det mesta genom att använda resurserna på det mest effektiva sättet med metoder som ger resultat. Exempelvis har den breda föräldrautbildningen som erbjuds alla föräldrar från graviditeten tills barnen är i slutet av tonåren gett så goda effekter att mycket färre barn och unga far illa. Allt fler unga får tidiga insatser och allt färre behöver placeras utanför hemmet. Allt fler barn får en god uppväxt och goda levnadsförhållanden enligt målen i socialtjänstlagen. Allt färre ungdomar missbrukar och blir kriminella, vilket ökar tryggheten i hela samhället.

- Världens mest tillgängliga, jämställda och demokratiska huvudstad

År 2030 blomstrar vår stad och invånare och medarbetare är med och bestämmer om den kommunala verksamheten och budgeten. Valdeltagandet är därför lika högt i alla stadsdelar. Försöket med direktval till stadsdelsnämnderna håller på att utvärderas.

Staden har fått flera internationella pris för sina innovativa verksamheter, som bedrivs på ett ytterst miljöanpassat och resurseffektivt sätt.

Satsningen på det fria kulturlivet, kulturen i ytterstaden och kulturen för barn och unga har blivit ett draglok för den demokratiska utvecklingen. Det lokala föreningslivets arbete har vitaliserats genom att både kvinnor och män deltar i lika utsträckning, vilket bland annat är en följd av att stadens föreningsbidrag sedan många år fördelas på ett jämställt sätt.

Stadsdelsnämnderna beslutar i övergripande frågor utifrån ett beslutsunderlag som är framtaget av förvaltningen i samarbete med medborgarna. Lokalt finns många olika former av fördjupat inflytande, exempelvis självförvaltning med brukar- och medarbetarstyrelser inom förskolan, skolan och äldreomsorgen. Lika många kvinnor som engagerar sig i de lokala frågorna. En andel av budgeten inom varje verksamhetsområde

ställs till brukarnas gemensamma förfogande. Brukarrevisioner är viktiga komplement till kommunens revision. Brukarråd finns i alla verksamheter.

En öppenhet finns alltid för att pröva nya idéer och arbetssätt. Det finns ett kansli för deltagande demokrati som sprider goda exempel och ansvarar för demokratiutbildningen som är öppen för alla. Stadsdelsnämnderna har ett utbyggt samarbete mellan nämnderna. Nästan alla partier värnar om lokalt inflytande eftersom medborgarna i val efter val visat sitt stöd för stadsdelsnämnderna, som inte är större än att medborgare kan möta lokalpolitiker i vardagen.

Olika former av öppna och fullt tillgängliga forum finns i alla nämnder och bolag där mål, budget, uppföljning och resultat redovisas och diskuteras i alla delar av budgetprocessen.

Det mest centrala är rätten att vara med och bestämma. Rätten för invånarna att bestämma över sin stad, sitt liv, sina skattepengar, sin budget är en rätt som utförs kollektivt. Lokal demokrati innebär en process med folkbildning och delaktighet som grundbultar. Det allt mer ökande inflytandet har lett till ett högt valdeltagande i hela staden.

Stadens medarbetare är fullt delaktiga i arbetet på den egna arbetsplatsen och leder själva arbetsplatsmötena. Tack vare ett mycket aktivt jämställdhetsarbete är kvinnornas ställning lika stark som männens. Full åsiktsfrihet och god trivsel råder på alla arbetsplatser. Cheferna uppmuntrar hela tiden till nytänkande utifrån tilltro till medarbetarnas yrkeskunskaper, erfarenheter och vilja att ta till sig nya rön. Genom att systematiskt ta vara på kunskaperna på "golvet" har resurssnåla lösningar många gånger kunnat öka kvaliteten inom budgetramen. Detta har varit möjligt genom att medarbetarna är trygga med att allt överskott går till investeringar i stadens verksamheter och nya jobb och är därför inte rädda för förändringar.

- Stockholm – en solidarisk stad

Stockholm är en huvudstad som arbetar internationellt med solidaritet, demokrati, jämställdhet och miljö. Vi har utbyte med kommuner i hela världen, såväl stora som små och i alla världsdelar. Alla stadsdelsnämnder har lokalt utbyte med vänorter och skolelever och medarbetare uppmuntras till erfarenhetsutbyte genom bland annat studieresor.

I Stockholm studerar och arbetar människor från hela världen. Alla oavsett bakgrund känner sig välkomna att besöka vår stad. Det är känt i hela världen att Stockholmare har en öppen attityd till alla människor. Arbetsplatserna är jämställda och i skolorna har eleverna stort medbestämmande, vilket lockar ungdomar och studenter till utbytesstudier och annat erfarenhetsutbyte. Delegationer av kvinnor från olika delar av världen reser hit för att studera jämställdheten och även låta oss ta del av deras erfarenheter och kamp för en bättre tillvaro.

- Världens mest miljörättvisa stad

År 2030 är Stockholm en miljörättvis stad där alla, oavsett var de bor och vad de tjänar, har tillgång till natur, vatten, ren luft och tystnad. Vi är en Fairtrade city, en drivkraft för rättvis handel och stor inköpare av rättvisemärkta varor. Stockholm har en miljöpåverkan som rymms inom dess rättvisa miljöutrymme - vad som

är rimligt för att jordens begränsade resurser ska fördelas rättvist, inom ramar- na för naturens bärkraft.

Förutsättningarna för en ekologiskt hållbar stad bygger på smart planering av transporter, bostäder, avfall etc. Ny teknik och moderna system samverkar för en effektivare användning av resurserna och minskade utsläpp. Vi har genom politisk styrning kommit en god bit på väg när det gäller att införa system som gör den hållbara livsstilen till en självklarhet, till exempel transportsnål stadsplanering och energieffektiv bebyggelse.

Vi har rena sjöar och vattendrag. Alla stadens sjöar och vattendrag restaurerades så att de blev badbara och klara år 2015. Stockholm Vatten har utvecklats till ett av Stockholms flaggskepp genom sitt föredömliga miljöarbete. Stockholm har ett eget kommunalt energibolag som distribuerar förnybar energi, i första hand genom biogasproduktion av avloppsslam och biologiskt avfall samt vindkraft.

De gröna kilarna har sedan länge ett varaktigt skydd, i första hand genom ökat antal naturreservat, men också genom att stadens egen gröna mark skyddats långsiktigt genom en stiftelse. Den biologiska mångfalden har ökat, också tack vare en förstärkning av biologiska spridningskorridorer och en fullgod kompensation av grönyta vid exploatering av grönmark. Årstafältet är en grön oas med utrymme för rekreation, sport, koloniträdgårdar, kultur, lekplatser mm. och har blivit en attraktiv samlingsplats för de kringboende.

Avfallsmängderna har minskat radikalt. Andelen återanvändning och återvinning har ökat. Det mesta matavfallet samlas in för biogasproduktion och det finns fastighetsnära insamling i alla delar av staden.

Stadens egen verksamhet och upphandling används som ett effektivt redskap att gynna miljöanpassad produktion. All stadens mat är ekologisk. Alla stadens anställda erbjuds SL-kort som löneförmån. Hela fastighetsbeståndet värms upp av förnybar fjärrvärme från stadens eget energibolag. Genom målmedveten energieffektivisering har stadens miljöpåverkan och uppvärmningskostnader minskat. Upphandlingspolicyn ställer krav på de mest effektiva och miljöanpassade teknologierna och systemen.

I både inner- och ytterstaden finns elfria zoner där elöverkänsliga kan bo och leva som alla andra.

- Världens mest klimatsmarta och transportsnåla stad

Stora utbyggnader och upprustningar inom kollektivtrafiken har genomförts, delvis finansierade genom intäkterna från trängselavgifterna. Tvärbanorna har förlängts så att de bildar en ring runt Stockholm. Nya tvärgående banor har byggts både i de södra och norra förorterna, Skärholmen – Tyresö respektive Sollentuna - Vällingby. Det finns ett spåravnät i innerstan. Citybanan möjliggör en större kapacitet för tåg- och kollektivtrafiken. Linje 19 är förlängd från Hagsätra till Älvsjö.

Bilberoendet har minskat genom planering för en transportsnål stad, till förmån för ett mer levande stadsliv och renare luft. Transporterna bygger på en attraktiv och modern kollektivtrafik. I rusningstrafik sker 90 procent av arbetsresorna med kollektivtrafik. Vår vision är klimattaxa (nolltaxa) i kollektivtrafiken för att gynna ett miljöanpassat resande. Det är lätt att ta cykeln på tunnelbanan, tvärbanorna och pendeltågstrafiken. Bilpooler finns i alla bostadsområden, vilket ger alla tillgång till en miljöanpassad

och säker bil när det behövs. Stora motorvägsprojekt som Förbifart Stockholm och Österleden är sedan länge skrinlagda.

Ett konkret exempel på miljörättvisa är att E18 ligger i tunnel längs Rinkeby och Tensta, både för att minska buller och föroreningar för de boende samt ta bort den barriär som vägen idag utgör till Järvafältet. Även Nynäsvägen, Centralbron och Älvsjövägen ligger i tunnel. Det leder till minskat buller och bättre miljöer, både i ytter- och innerstaden.

Cykling och gång har ökat. En rejäl utbyggnad av cykelnätet både i innerstaden och ytterstaden är en viktig del av vänsterpartiets vision, liksom en väl genomförd utvidgning av gågatorna. 30-zonerna är utökade vilket har minskat antalet trafikolyckor och har gjort staden mer inbjudande och attraktiv.

Längre godstransporter har överförts från vägar till järnvägsspår och sjötrafik. Terminaler för omlastning av gods nära tätorterna är byggda och anslutna till järnvägsnätet så att den tunga biltrafiken i tätbefolkade områden försvunnit. För att minska påfrestningen på Värtahamnen och skärgården är hamnen i Norvik utanför Nynäshamn byggd, kombinerat med en kraftig upprustning av Nynäsbanan.

Bromma flygplats är sedan länge nedlagd och planerna på en fjärde Arlandabana anses nu som gammalmodiga. Flyget betalar sina miljökostnader genom skatt på utsläpp och/eller energi. Inom landet är tåget så attraktivt att det konkurrerar ut inrikesflyget. Arlanda försörjs med turtäta och billiga tågresor så att bussresor och biltransport till Arlanda har minskat kraftigt. Nedläggningen av Bromma flygplats har befriat alla kringliggande bostadsområden från flygbuller och andra relaterade miljöstörningar. Istället har ett nytt miljösmart bostadsområde växt fram.

- Världens mest attraktiva, jämställda, jämlika och gröna stad

Stockholmsregionen har ett näringsliv med högt utbildad arbetskraft. Områdets attraktivitet beror i hög grad på tillgången till god barnomsorg, en hållbar och jämställd äldreomsorg, högre utbildning, kulturaktiviteter, goda bostadsmiljöer och naturupplevelser. Den väl utbyggda kollektivtrafiken och de fina grönområden lockar också människor till staden. Hela kollektivtrafiken och gatumiljön är tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar.

Närheten till grönområden och vatten en av Stockholms attraktionskrafter för välutbildad arbetskraft. Detta är ännu en anledning att de gröna kilarna har ett varaktigt skydd, liksom satsningen på att rena sjöar och vattendrag.

Stockholm-Mälardalen är en region med ett järnvägsnät i världsklass. En snabb och effektiv kollektivtrafik gör att människor kan bo och verka i regionens alla delar. Regionen är flerkärnig med flera kollektiva tvärförbindelser och mångsidigt sammansatta samhällen i kollektivtrafikens skärningspunkter. Tätare och mer blandade samhällen underlättar kombination av yrkesliv, fritidsliv och hemliv samtidigt som energi sparas inom transportsektorn genom kortare resor.

Den här positiva utvecklingen har medfört att det råder jämställdhet mellan kvinnor och män, som nu delar på det betalda och obetalda arbetet. Båda parter i ett parförhållande kan få attraktiva jobb, samtidigt som kontakten mellan arbetsplatsen och hemmet underlättas.

- Staden där alla kan få bra och billig bostad

Vi har en öppen och levande stad där människor möts. Det finns billiga hyresrätter i hela staden, vilket ger en blandad befolkning och ökad integration. Det finns blandade upplåtelseformer i hela staden. Genom att bygga längs kollektivtrafikleder och förtätning av stadsdelar och andra redan exploaterade områden har tiotusentals bostäder byggts sedan 2010-talet, utan att nagga värdefulla grönområden i kanten.

Det finns god tillgång på studentlägenheter och andra billiga boenden där ungdomar har råd att bo. Kollektivhus finns i alla delar av staden. Efterfrågan är stor då alltför vill leva ett aktivt och socialt liv i alla skeden i livet. Kollektivhusen ger också en lägre miljöpåverkan i och med större andel gemensamma ytor.

På det som förut var Bromma flygplats finns en ny stadsdel med minst 4 000 nya bostäder med energieffektiv och miljöanpassad bebyggelse. Det är en levande och modern stadsdel med gröna inslag och närhet till vad som behövs i det dagliga livet. Tvärbanan är ansluten till området.

Alla bostadsområden är planerade utifrån ett barnperspektiv, med närhet till lekplatser och grönområden. Kvinnofridsperspektivet är helt genomfört i planeringen, vilket innebär bland annat att området är väl upplyst och att ensliga gångtunnlar och skrymmande buskage är borttagna. Stockholmarnas deltagande i planeringen och skötseln av bostadsområden är stort och de ingår i de kommunala bostadsbolagens lokala styrelser. I flera fall är de i majoritet.

- En unikt hållbar och jämställd äldreomsorg

År 2030 är framtidens äldreomsorg redan verklighet sedan några år tillbaka och mycket internationellt uppmärksammat. Stadens äldre har stort inflytande över hjälpen, omsorgen baseras på de senaste rönen om hälsa och åldrande och våra äldre får yrkeskunnigt bistånd och ett glatt och respektfullt bemötande. Äldreomsorgen är i huvudsak gemensamt ägd och styrd, jämställd och mänskligt hållbar med kreativa medarbetare som har krafter kvar att njuta av pensioneringen vid 65 års ålder.

De flesta äldre kan bo hemma i sina lägenheter, eftersom bostäderna är tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar. Alla äldre som behöver har god hjälp av hemtjänsten och nära till sociala mötesplatser över generationsgränserna. Biståndsbedömning är enklare och de äldre har ett avgörande inflytande över innehållet i den hjälp de får. De har rätt att bo i gemenskapsboende, seniorboende eller kollektiv som finns i nästan alla stadsdelar. Lika många män som kvinnor vårdar anhöriga i hemmet och får allt stöd de behöver. Avlastning finns i alla delar av staden genom en kraftig utbyggnad av fler ”Pensionat Hornskroken.”

År 2030 har alla vård- och omsorgsboenden och gruppboenden en bemanning som är bäst i Sverige, lika stor vardag som söndag så att även helgen får en guldkant. Personalen arbetar under värdiga former och i ett lågt tempo. Alla boende är ute i friska luften nästan varje dag och får mat som lagas på plats. Verksamheten genomsyras av respekten för de boende och deras tidigare erfarenheter i livet. Kulturkvällar är lika vanliga som kontakter med närsamhället och den yngre generationen genom besök av lokala föreningar och skolbarn

Lika många män som kvinnor arbetar i äldreomsorgen som sedan några år tillbaka har 30 timmars arbetsvecka. Lönenivån har höjts och arbetet inom äldreomsorgen är ett av de mest attraktiva på arbetsmarknaden. Alla är utbildade undersköterskor och har garanterad fortbildning, handledning och tid för egen reflektion som självklara inslag i arbetet. Medarbetarna är lika friska som i andra sektorer i samhället. Träning på arbetstid och bra arbetsmetoder är självklart liksom inflytande över sin arbetstid och över verksamheten i stort.

- Staden där vi alla behandlas lika

År 2030 har vi en rättvis huvudstad utan diskriminering där alla människor respekteras utifrån sitt människovärde. Stockholm är sedan 20 år tillbaka världens mest tillgängliga huvudstad och ett internationellt föredöme. En huvudstad där behov och kompetens styr och inte kön, härkomst, funktionsnedsättning, ålder, sexuell identitet eller plånbok. Inkomsterna är mer rättvist fördelade och de som har gott ställt betalar gärna mer skatt i solidaritet med låginkomsttagare och för att vår stad ska vara en stad för alla.

Stockholmarna lever, bor och roar sig över gränserna i hela staden. Ytterstaden blomstrar genom en riktad satsning på att blanda bostäder, arbetsplatser, service, kultur, idrottsplatser samt grönområden. Kulturhus, bibliotek och billiga samlingslokaler finns i alla stadsdelar.

De populäraste krogarna växer upp i ytterstadens mest dynamiska områden. Alla krogar sköter sig alkoholpolitiskt och är rättvisemärkta, vilket lockar allt fler turister till staden.

Tvårbanan och cykelvägar gör det lätt att besöka vänner i olika delar av staden. Ren luft och fler billiga hyresrätter har gjort boendemiljön mer attraktiv i innerstaden. Alla stadsdelar har blandade boendeformer, eftersom allmännyttan har byggt billiga hyresrätter i områden som tidigare mest haft villor och bostadsrätter. Alla hyresrätter förmedlas genom bostadsförmedlingen och ingen nekas bostad på grund av låg inkomst. Studentbostäder, kollektivhus samt boenden för äldre, människor med funktionsnedsättningar och för hemlösa finns i hela staden.

Staden är mönsterarbetsgivare där diskriminering förebyggs genom kvalitetssäkrad rekrytering och kunskap hos chefer och medarbetare om diskriminerade strukturer. Flerspråkighet och kompetens om funktionsnedsättningar är en merit vid anställning. Äldre medarbetare uppmuntras att arbeta till pensionen och att vara mentorer för yngre. Fler män arbetar i förskolan och fler kvinnor arbetar inom tekniska områden. Löneskillnaderna mellan kvinnligt och manligt dominerade yrkesområden är borta.

- Allemansrätten gäller både staden, naturen och kulturen

År 2030 har nästan alla stockholmare ett arbete med avtalsenlig lön och de som har försörjningsstöd garanteras en skälig levnadsnivå i takt med välfärdsutvecklingen. Alla har "Allemansrätt" både till staden som till naturen, vilket innebär att man oavsett inkomst har möjlighet att åka med kollektivtrafiken. Även utbyggda cykelbanor och lånecyklar i förorterna har ökat stockholmarnas frihet i mycket stor utsträckning.

Genom att bygga ut den kommunala verksamheten och förbättra välfärden samt att förbättra villkoren för småföretagen har de flesta stockholmare arbete med avtalsenlig lön och kollektivavtal. Försörjningsstödet fungerar nu mer som ett tillfälligt stöd för de allra flesta. Staden erbjuder alla som inte kan få arbete rätt till en meningsfull sysselsättning i sociala arbetskooperativ och andra modeller som utarbetats i samarbete med brukarorganisationerna.

Stadens översyn av skälig levnadsnivå i en modern storstad för ett 20-tal år sedan har inneburit att en princip antagits över partigränserna om att storstadens specifika förhållanden och standardförbättringar i samhället ska speglas i normen för skälig levnadsnivå.

Genom klimattaxan kan alla stockholmare också resa kollektivt för att söka jobb, göra inköp, träffa släkt och vänner, gå på museum eller besöka Kulturhuset, följa barnen till aktiviteter och gå på föräldramöte.

I Stockholm har alla offentliga museer och konsthallar fritt inträde sedan många år och alla lokaler är tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar. Staden har ett starkt och självständigt kulturliv som ständigt arbetar för att nå nya grupper. Konsten når allt fler människor genom att den har en given plats i det offentliga rummet. Skeppsholmen har blivit en kulturens ö och ett lika vanligt utflyktsmål som Skansen och Gröna Lund.

- Skolan mitt i byn

År 2030 trivs alla elever i skolan och når målen i alla ämnen. Skolan har en given plats i stadsdelarna och bidrar till att stärka gemenskapen i området. Alla skolor har engagerade vuxna som skapar förtroendefulla relationer, höga förväntningar och rimliga krav. Skolan har ett demokratiskt ledarskap som tar tillvara föräldrarnas och elevernas engagemang för skolgången. I flera gymnasieskolor har eleverna majoritet i styrelsen vilket ökat ungdomarnas intresse både för skolan och samhället i övrigt.

Skolan är hela samhällets angelägenhet och är sedan många år tillbaka en omistlig del av stadsdelsnämndernas verksamhet. Den kommunala skolan har genom ett målmedvetet arbete lyckats så bra att knappt någon vill gå i en annan skola än den som ligger närmast hemmet. Det var många år sedan familjens ekonomiska och kulturella kapital avgjorde skolgången och därmed barnens framtida möjligheter i livet.

Alla elever når målen i alla ämnen eftersom arbetssätt och uppföljning anpassas till elevernas förutsättningar och behov. Skolan har ett inkluderande arbetssätt och höga förväntningar på alla elever oavsett bakgrund. De få elever som går i andra skolor gör det utifrån ett speciellt intresse eller önskan om särskild pedagogik. Skolans framgångsrika arbete i samverkan med förskolan och socialtjänsten förebygger höga sociala kostnader och framtida utslagning.

Stadens skolor är alla matematik- språk- och kulturskolor vilket ger flera ingångar till lärande.

Alla ämnen i skolan är viktiga och samspelar med varandra. Språkutvecklande metoder och matematiskt tänkande genomsyrar förskolans arbete och alla ämnen i skolan. Språkkunskaper står högt i kurs och ämnesundervisning finns på modersmålet i de större språkgrupperna. Alla elever har rätt till en modersmålsundervisning av hög kvalitet. Stockholm är i hög grad en internationell stad, vilket gör att en stor del av stockholmarna är minst tvåspråkiga. Det har därför blivit väldigt populärt bland eleverna att läsa modersmål i skolan.

Möjlighet till lärande vidgas genom att skolan ständigt utvecklas för att hjälpa elever att reflektera och hitta sin lust att lära. Genom att varje skola arbetar integrerat med kulturen i undervisningen når kulturskolan alla barn oavsett bakgrund. Kulturskolan är sedan länge kostnadsfri för alla barn. Idrott och rörelse har en given plats i skolan vilket har gjort eleverna friskare och gladare, förutom alla nya idrottstalanger som har vunnit ära och priser till staden.

- En stad där människor idrottar på lika villkor

Genom stora satsningar på breddidrott motionerar alla stockholmare regelbundet och folkhälsan är den högsta i världen. Tack vare de här satsningarna på bredden har Stockholm ett mycket stort antal elitutövare. Minst två av stadens storklubbar i fotboll är varje år direktkvalificerade till Champions League och för det har vi en helt nya arena i Globenområdet där Hammarby IF spelar sina hemmamatcher. Damfotbollen lockar storpublik till sina matcher och lagen i Stockholm är bland de bästa i Europa. Satsningar på en jämställd idrott har burit frukt.

Samtliga stadsdelar har minst en kombinerad sim- och idrottshall samt en konstgräsplan. Det är fritt inträde till stadens alla bad och det har nyanställts badvakter och instruktörer varför säkerheten är mycket hög. Simundervisning för alla barn är obligatorisk. Till skillnad mot tidigare kan nu alla stockholmare - oavsett kön, ålder, etnisk och social bakgrund - utöva idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar.

De nya bostadsområden som tillkommit har alla grönområden och platser där det bedrivs spontanidrott. Minst hälften av stadsdelarna har skateboardparker och planer för streetbasket. Till alla idrottsanläggningar går det att färdas kollektivt.

Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar har lika möjlighet att idrotta på samma villkor som andra barn och ungdomar. Förutom att sim- och idrottsanläggningar är tillgängliga ekonomisk och socialt är de det också fysiskt. Paralympier från Stockholm placerar sig alltid i toppen i Paralympics. Bra resultat i Beijing 2008 har följts av större framgångar 2010 i Vancouver och 2012 i London.

Vår kritik av alliansens vision

Den borgerliga visionen har inte tagits fram i samverkan med stadsdelsnämnderna och övriga nämnder och bolag och är därför inte förankrad hos vare sig medborgarna, medarbetarna, råden eller de politiskt förtroendevalda. Det första steget i en demokratisk kommunikationsplan är att skicka ut förslaget på bred remiss istället för att först besluta och sedan kommunicera förslaget.

Visionen blickar snarare bakåt än framåt eftersom den brister i både miljöperspektiv, klassperspektiv och barnperspektiv. Den är också deterministisk eftersom den utgår från att Stockholm måste bli större istället för att hela landet kan växa, vilket skulle avlasta Stockholm från "tvånget" att växa till varje pris. Visionen är starkt tendensiös eftersom den utgår från att privat är bra och kommunalt dåligt.

Den borgerliga visionen saknar helt genusperspektiv och överhuvudtaget en vision för att utveckla den kommunala verksamheten. Uppenbarligen saknar man helt idéer om hur verksamheten i nämnder och bolag kan utvecklas.

Vår vision ser på många sätt annorlunda ut. Vi vill ha ett avsevärt starkare miljöperspektiv. Hittills har den borgerliga alliansen visat prov på rent miljöfientliga åtgärder. Miljökrav i upphandlingen försvagas, programmet för ekologiskt byggande tas bort i markavtalen, parkeringstalet höjs, cykelbanor förflyttas till sidogator, miljönämnden och Stockholm Vatten får stora nedskärningar. Tyvärr tyder den borgerliga alliansens Vision 2030 inte på någon större omprioritering för miljöfrågorna.

Att klimatfrågan är en av de stora utmaningarna är alla politiska partier rörande överens om. Det är glädjande att majoriteten anser att Stockholm ska vara ledande inom området och ta stort lokalt ansvar. Men när politiken i praktiken ser helt annorlunda ut blir det inte trovärdigt.

Den största felprioriteringen handlar om trängselavgifterna. Den borgerliga alliansen vill använda pengarna till nya motorvägar, som Förbifart Stockholm och en östlig förbindelse (fd Österleden), istället för satsningar inom framförallt kollektivtrafiken. Det är ett steg helt i fel riktning och kommer att leda till ökade utsläpp av växthusgas. Andra åtgärder som ökar klimatpåverkan är höjning av taxan inom kollektivtrafiken. En energieffektiv bebyggelse uppnås inte heller av att Programmet för ekologiskt byggande inte längre är standard.

Den borgerliga alliansen bedriver en politik som segregerar, även utifrån ett miljöperspektiv. De vill E18 dras i ytläge med överdäckningar, till skillnad från vägar som passerar mer välbärgade områden som oftast läggs i tunnel.

Ren luft och rent vatten är grundläggande mänskliga rättigheter. Men den borgerliga alliansen vill "storstadsanpassa" plan- och bygglagen och miljöbalken. Det ska helt enkelt bli upp till var och en att bosätta sig på en plats som är bullerfri och har ren luft. Det kan vi inte acceptera. Ingen ska behöva bo där buller- eller miljö kvalitetsnormer överskrids

Enligt alliansens vision ska Stockholm bli en stad "utan fysiska och sociala barriärer". Det är bra, men en sådan vision kräver åtgärder framförallt inom trafiken, som idag är en barriär i många områden. Särskilt för barn. En prioriterad åtgärd är utökningen av 30-zonerna. Alliansen har hittills visat prov på att de vill undersöka hur 30-zonerna kan begränsas, snarare än utökas.

Alliansen vill använda vattenvägarna för transporter. Det vill även vi. Men hittills har alliansen mest visat prov på att nedrusta ambitionerna för nya båtförbindelser. Det långt framskridna projektet med biogasbåtar avbröts, och pengarna ska nu istället användas för att öka framkomligheten för bilarna. Vi vill se ett nytt och ännu mer utvecklat biogasprojekt som kan leda till varaktiga båtförbindelser för stockholmarna i olika delar av staden.

Alliansens bostadsstrategi bygger på att utarma allmännyttan vilket försvårar möjligheterna för vanligt folk att få en bostad. Allt färre hyresrätter, särskilt i innerstaden, leder till en ökad segregation.

Framtidsutredningen 2007

Framtidsutredningen 2007 är framtagen för att stödja och komplettera den nuvarande borgerliga majoritetens vision om hur vår stad kommer att se ut år 2030. Utredningen skissar på samband mellan välfärd och ekonomisk tillväxt utifrån ett antal antaganden som bör ifrågasättas. Det första är att många människor vill konsumera mer välfärd när deras inkomster stiger. Detta leder enligt utredarna i sin tur till att det kommer krävas effektiviseringar och tydliga prioriteringar inom de kommunala verksamheterna. Med detta menas, i klarspråk, att människor ska säga upp. Därmed lämnas fältet fritt. Och därmed kan fältet lämnas fritt för privata finansieringsformer som exempelvis brukaravgifter och försäkringslösningar. I själva verket är det så att ökade inkomster inte alls behöver leda till en ökad konsumtion av välfärd, i synnerhet som vi inte vet vad utredarna menar med begreppet välfärd. Det definieras nämligen aldrig i utredningen.

Med ett så långt tidsperspektiv som fram till 2030 skulle det dessutom krävas vetenskapliga studier av konsumtionens förändring. Idag vet vi att det finns ett positivt empiriskt samband mellan hög inkomst och efterfrågan på exempelvis sjukvård. Det vill säga den som är rik går oftare till vårdcentralen. Gängse uppfattningar utifrån studier av priselasticitet visar dock att konsumtionen av exempelvis mjölk inte ökar med samma takt. Den når till och med ett tak då det finns en avtagande gränsnytta i att dricka mjölk. Det här gäller även en sådan central välfärdstjänst som skola vars efterfrågan enbart bestäms av demografiska faktorer. Om vi inte får reda på vad som innefattas i begreppet välfärd är det således mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att göra prognoser om sambandet mellan välfärd och ekonomisk tillväxt.

Om Stockholm är en stad med stora ekonomiska och sociala klyftor år 2030 – vilket man på goda grunder kan anta att den är med ett borgerligt styre i 23 år fram till 2030 – bör man också problematisera frågan om vilken typ av välfärdssystem som är det mest effektiva. Som ett flertal vetenskapliga studier redan visat står välfärdstjänster i exempelvis USA för ca 14 % av BNP – samma som i Sverige – men kommer bara 2/3 av medborgarna till godo. Med ett generellt och kommunalt (och delvis statligt) välfärdssystem som det svenska kommer det alla människor till godo. Förutom att det inte är moraliskt försvarbart att ”välja bort” en tredjedel av befolkningen är det således mindre effektivt. Mot bakgrund av detta är det anmärkningsvärt att i en tjänstemannautredning hävda att brukaravgifter och privata försäkringslösningar i framtiden kan bli mer ”intressanta”. Det anger inte bara ett politiskt val, det är även samhällsekonomiskt oförsvarbart.

Till stor del består stadens kostnader av löner. De simuleringar som görs i framtidsutredningen pekar på att relativt återhållsamma löneökningar kan komma att skapa ekonomiska underskott. Samtidigt säger man att staden i framtiden bör kunna erbjuda konkurrenskraftiga löner. Detta är bara möjligt med differentierade löneökningstakter, d.v.s. att öka löneskillnaderna. Naturligtvis är också detta ett politiskt val. Det är lika rimligt att göra låglönesatsningar med en attraktiv stad som följd.

En viktig fråga gäller Offentlig Privat Samverkan (OPS), även kallad Public Private Partnership (PPP). Vi motsätter oss denna typ av finansieringsmetod som innebär att kommersiella krafter stärker sitt inflytande i den långsiktiga planeringen av infrastrukturen. Det riskerar att snedvrیدا de politiska prioriteringarna. Istället vill vi förändra budgetlagen och göra det möjligt för regeringen att låna till storskaliga infrastrukturprojekt, precis på samma sätt som kommuner, landsting och företag gör. Om även staten inför en investeringsbudget, låter man varje generation stå för sina kostnader, eftersom en investering är något som kan användas under en längre tid.

Ett genomgående perspektiv är hur Stockholm är ett ”draglok” för resten av landet, och att allt som är bra för Stockholm också gynnar hela Sverige. Detta kan stämma i många fall, men inte heller tas som en allomfattande sanning. Stockholm är ingen fristående del från resten av Sverige, eller världen. Vi är alla ömsesidigt beroende av varandra. En levande landsbygd är också något som gynnar Stockholm. Det är inte säkert att den ultimata lösningen alltid är att Stockholm ska växa, ofta på bekostnad av en allt mer glest befolkad landsbygd. Att Stockholmsregionen växer har också miljökonsekvenser. Regionförstoring tenderar att leda till större behov av transporter, med ökade utsläpp och större klimatpåverkan som följd.

Slutligen lyser miljöperspektivet med sin frånvaro, och vi efterlyser snarast analyser som klargör miljöeffekterna av till exempel regionförstoring och OPS.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslaget till Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 antas, bilaga 1.
2. Kommunstyrelsen ska beakta visionen vid upprättande av förslag till budget för 2008.

3. Samtliga nämnder ges i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en kommunikationsplan och genomföra kommunikationsinsatser för Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030.
6. Uppföljning av Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 sker inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).
7. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra samlad utvärdering av stadens och alla viktiga samarbetspartners arbete i visionens riktning genomförs en gång per mandatperiod.
8. Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 överlämnas till Stockholms Läns Landsting, regionplane- och trafiknämnden, med anledning av arbetet med en ny regional utvecklingsplan för Stockholms län.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Framtidsutredningen 2007, bilaga 2 – Vad kostar det tillgängliga och trygga Stockholm, godkänns.
2. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att fortsätta och utveckla arbetet med att ta fram underlag för den långsiktiga ekonomiska planeringen i staden och göra bedömningar av den ekonomiska utvecklingen på längre sikt.

Stockholm den 30 maj 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande.

Det gläder Centerpartiet att ”hållbar tillväxt” är en grundpelare i Vision 2030. Vi hoppas att begreppet innefattar att tillväxten ska vara miljömässigt hållbar. Denna aspekt är viktig att bevaka och skärpa vid kommande revideringar med tanke på den snabba utvecklingen inom miljö- och klimatfrågorna lokalt, nationellt och globalt. Det är viktigt att Stockholm som huvudstad och tillväxtmotor tar på sig ledartröjan och alltid har trovärdiga och ambitiösa mål när det gäller miljön.

Visionsdokumentet är generellt hållet och Centerpartiet tycker också att Stockholm ska vara en stad i världsklass. Därför har vi inga problem med att ställa sig bakom huvuddragen i visionen och vill i sammanhanget lyfta fram följande visioner och målsättningar:

- Alla fordon på stadens gator drivs med miljöbränslen.
- Nya spännande tekniska lösningar i kollektivtrafiken är i full drift, bland annat moderna spårvagnar och spårbilar.
- Staden leder utvecklingen när det gäller att minska CO2-utsläpp.
- Staden uppfyller miljö kvalitetsnormerna och har arbetat konsekvent med att minimera buller och partikelproblematik till exempel genom att gräva ner eller överdäcka trafiken på utsatta ställen.
- Staden utmärker sig genom en utmanande arkitektur och stadsmiljö där flera riktiga skyskrapor är ett centralt inslag både centralt och längre ut.
- Nationalstadsparken har blivit en världskänd oas helt i klass med Central Park men med större natur- och kulturvärlden som modiga politiker fredat. År 2030 är parken en magnet för turism, företag och människor som söker livskvalitet.
- Stockholm är en stad med många gröna oaser och kilar. Där exploateringstrycket är högt prioriterar man att bygga på höjden och att lägga infrastruktur under mark.
- City har blivit mer levande och pulserar dygnet runt. Kroglivet är generöst och liberalt vilket tillsammans med stadens kultur och upplevelseindustri har gjort Stockholm till en nöjesmetropol i världsklass.
- Stockholms skolor och utbildning har fått ett lyft genom individanpassad utbildning med flexibel skolgång där entreprenörskap och samarbete mellan skolor och företag har stärkts rejält.
- Stockholm har fått ett klimatgymnasium.
- Stockholm har blivit ett valfrihetsparadis där medborgarna får ut maximalt med service och omsorg för sina skattepengar. Kvaliteten är hög och den kommunala driften har minskat radikalt till förmån för nya småskaliga företag inom vård, skola och omsorg.
- Stockholm rankas på topp 10 när det gäller kommunens företagsklimat och har en stor andel företagare. Andelen kvinnliga företagare är världens högsta.

Det är viktigt att dokumentet hålls levande och blir föremål för en fortlöpande bred politisk diskussion. När det gäller kommande insatser för att kommunicera Vision 2030 med kommunmedborgarna är det viktigt att understryka att dialog bör vara det centrala i den processen.

ÄRENDET

Stadsbyggnadskontoret presenterade på uppdrag av stadsbyggnadsnämnden diskussionsunderlaget "Vision Stockholm 2030" i februari 2004. Syftet med rapporten var att redovisa viktiga förutsättningar för stadsbyggandet med utgångspunkt från den kraftiga tillväxt som prognostiseras i den regionala utvecklingsplanen (RUF5 2001). Diskussionsunderlaget remitterades till nämnder och bolag inom Stockholms stad under våren 2005. Flera remissinstanser betonade vikten av att stadens långsiktiga utvecklingsplanering omfattar fler samhällsområden än den fysiska planeringen.

I kommunfullmäktiges beslut om översyn av stadens styrdokument i april 2005 konstateras att det finns behov av en "gemensam, långsiktig vision för stadens utveckling" där man kan väga samman de långsiktiga målen i andra sektorsprogram. I stadens budget för 2006 och 2007 framgår att kommunstyrelsen har i uppdrag att ansvara för framtagandet av en sådan samlad vision med utgångspunkt från stadsbyggnadskontorets diskussionsunderlag.

Stadsledningskontoret har med anledning av kommunfullmäktiges beslut drivit projektet Vision Stockholm 2030 under perioden mars 2006 till mars 2007.

Projektet Vision Stockholm 2030 har genomförts med utgångspunkt från de projektdirektiv som fastställts av den dåvarande stadsdirektören. Projektet har letts av en styrgrupp med ett antal förvaltnings- och bolagschefer inom staden under ledning av avdelningschef Kajsa Palo (till augusti 2006) och stadsdirektör Irene Lundquist Svenonius (från oktober 2006). Det operativa arbetet har utförts av en projektgrupp med representanter från tio förvaltningar och bolag under ledning av två projektledare från stadsledningskontoret.

Projektets syfte/effektmål har formulerats på följande sätt.

- Vision Stockholm 2030 innebär att Stockholms stads långsiktiga intressen och ambitioner inom strategiskt viktiga samhällsområden är tydliga för invånare och för aktörer i regionen, nationellt och internationellt.
- Vision Stockholm 2030 utgör ett viktigt underlag för stadens politiska ledning att göra prioriteringar för mandatperioden och i den årliga budgeten.
- Vision Stockholms 2030 är tydlig för stadens medarbetare och den utgör ett stöd för långsiktigt utvecklingsarbete inom stadens verksamheter.

Projektmålen har formulerats på följande sätt.

- Visionen ska på ett tydligt sätt uttrycka en samlad framtidsbild med utgångspunkt från mål och inriktningar som fullmäktige fastställt i olika po-

licys, program m.m. samt genom en stark koppling till den långsiktiga ekonomiska planeringen.

- Visionen ska utformas i en kreativ process och i brett samarbete mellan förvaltningar och bolag med utgångspunkt från stadens fortlöpande dialoger om det framtida Stockholm med invånare, näringsliv och andra organisationer.
- Dokumentet ska också innefatta strategier för visionens genomförande och tydliggöra visionens funktion i stadens hierarki av styrdokument och i stadens integrerade system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).

Under projektets första fas har arbetet skett inom de tematiska delprocesserna Arbete & Näringsliv, Infrastruktur samt Välfärd & Omsorg. I denna fas har bl.a. stadens strategiska styrdokument och relevanta regionala och nationella planer och program analyserats. Samtliga delområden har särskilt studerat stadsbyggnadskontorets diskussionsunderlag ”Vision Stockholm 2030”, stadens framtidsutredning och OECD:s analys av Stockholmsregionen från våren 2006. I den andra fasen har projektarbetet inriktats på att dra slutsatser kring delprocessernas resultat för att formulera ett förslag till samlad långsiktig vision för Stockholms utveckling.

Projektet har lagt särskild vikt på att skapa en bred intern och extern förankring av stadens visionsarbete. I projektets båda faser har ett flertal arbetsmöten och seminarier genomförts. Under våren 2007 har samtliga förvaltnings- och bolagschefer arbetat med ett visionsutkast och tre workshops har genomförts med syftet att diskutera ett förslag med företrädare för näringslivet, utbildningsväsendet, grannkommuner, regionala organ m.fl. Förslaget till vision har även diskuterats med länets kommundirektörer. Det har vidare skett en fortlöpande och nära samverkan med regionplane- och trafiknämndens arbete med en ny regional utvecklingsplan.

Projektets slutrapport antogs av styrgruppen den 26 mars 2007 och förslaget till Vision Stockholm 2030 redovisas i sin helhet i *bilaga 1*. Den föreslagna visionen tar sin utgångspunkt i att Stockholm är en fantastisk stad och region med många stora kvaliteter. Förslaget till vision beskriver ur ett helhetsperspektiv hur Stockholm ska bli än mer attraktivt för boende, företagande och besök samt hur den internationella konkurrenskraften kan förstärkas. Förslaget till vision byggs upp av tre sammanhållande teman under den övergripande devisen Världsstad Stockholm.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2007 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det bilagda förslaget till vision motsvarar det uppdrag som lämnats av kommunfullmäktige i budget för 2006 och 2007 och kontoret föreslår att kommunfullmäktige antar förslaget till vision för Stockholms stad som en strategisk inriktning för stadens arbete.

Det är angeläget att en vision för staden utgår från en helhetssyn på Stockholms utveckling och stadsledningskontoret har därför valt att analysera och beskriva framtidens Stockholm genom tre övergripande teman som alla har hållbar tillväxt som gemensam nämnare. Att arbeta med teman ger större möjligheter att teckna bilden av framtidens Stockholm ur ett individperspektiv och att komma bort ifrån stuprörsperspektiv och traditionella mål- och intressekonflikter. Den interna sektorsindelningen har enligt kontorets uppfattning knappast någon relevans för den enskilde stockholmaren, företagaren eller besökaren. Denna uppfattning har stärkts av de synpunkter som framkommit under dialogen med interna och externa intressenter.

Ett antagande av visionen innebär enligt stadsledningskontorets mening ett strategiskt åtagande från stadens sida. Visionen tydliggör stadens långsiktiga intressen och ambitioner på ett nytt sätt och ger större möjlighet att fokusera på viktiga framtidsfrågor. Visionen svarar även mot OECD:s analys av Stockholm där man konstaterar att staden saknar en övergripande strategi som förenar fysisk planering, ekonomisk utveckling och stadens högre visioner och som är förankrad över tiden. Också stadens framtidsutredning utgör en värdefull underbyggnad för visionen.

För att visionen ska kunna bli verklighet, anser stadsledningskontoret att den måste genomsyra stadens samlade utvecklingsarbete och omsättas och konkretiseras i samtliga nämnder och bolagsstyrelser ordinarie verksamhet. Det är angeläget att samtliga nämnder och bolagsstyrelser analyserar hur man kan bidra till att förverkliga visionen på både kort och lång sikt. Visionen ska också, enligt kontorets uppfattning, utgöra en central utgångspunkt vid framtagande av sektoriella planer, program och policys inom staden. Det finns också många strategiska utvecklingsprojekt som skulle kunna kopplas till visionen och på ett konkret sätt illustrera stadens långsiktiga ambitioner.

Stadsledningskontoret bedömer vidare att visionen kan utgöra ett viktigt underlag för stadens politiska ledning att göra prioriteringar på medellång sikt. Stadens budget är det viktigaste styrdokumentet och budgeten ska ta sin utgångspunkt i de övergripande ekonomiska och strategiska utgångspunkterna för staden. Enligt stadsledningskontoret finns stora möjligheter att i budgeten fastställa verksamhetsspecifika mål och uppdrag som ligger i linje med de långsiktiga ambitionerna som kommer till uttryck i förslaget till vision. Visionen utgör därmed ett strategiskt inriktningsärende för staden. Kontoret anser därför att kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att beakta visionen redan vid upprättande av förslag till budget för 2008. Vidare bedöms den löpande uppföljningen av visionen med fördel kunna ske inom ramen för den ordinarie uppföljningen av budget.

Det bör betonas att visionen omfattar flera frågor som Stockholms stad inte har direkt rådighet över. Det är därför avgörande med en stor delaktighet från externa aktörer. Flera företrädare för bl.a. näringslivet och regionala organ har under arbetet visat

stort intresse av att vidareutveckla samarbetet med staden och konkretisera visionen om det framtida Stockholm.

För att nå en bred delaktighet är det av stor vikt att staden kommunicerar visionen på ett målmedvetet sätt med invånare och med aktörer i staden och regionen. Kommunstyrelsen bör enligt kontorets mening ta fram och genomföra en kommunikationsplan. Kommunikationen bör kopplas till det etablerade budskapet "Stockholm - The Capital of Scandinavia", där visionen utgör den långsiktiga målbilden för Stockholms stad (vad vi vill bli) och budskapet "Stockholm - The Capital of Scandinavia" fungerar som beskrivning av den nuvarande positionen (vad vi är). Visionen bör också överlämnas till Stockholms Läns Landsting med anledning av det pågående arbetet med en ny regional utvecklingsplan.

Då genomförandet av visionen i stor utsträckning är beroende av insatser från andra aktörer anser stadsledningskontoret slutligen att det är motiverat att göra mer samlade avstämningar och utvärderingar med viss periodicitet. En samlad uppföljning och utvärdering av visionen bör föreläggas kommunfullmäktige en gång per mandatperiod. Vid dessa tillfällen ges också möjlighet att göra revideringar av visionen. Detta skulle för innevarande mandatperiod kunna vara aktuellt under våren 2010.

*ETT STOCKHOLM
I VÄRLDSKLASS*

Vision 2030

Stockholms stad har våren 2006-våren 2007 arbetat med att ta fram en långsiktig och samlad vision för Stockholms utveckling och för en hållbar tillväxt i projektet "Vision Stockholm 2030". Arbetet har letts av stadsledningskontoret och visionen har vuxit fram genom dialoger inom staden och med företrädare för näringslivet, utbildningsväsendet, andra myndigheter m.fl.

I visionen presenteras, under rubriken Ett Stockholm i världsklass, tre sammanhållande teman för staden framtida utveckling och ett antal väsentliga karaktärsdrag som visar hur det är att bo, verka i och besöka Stockholm år 2030. Visionen illustreras med exempel på insatser och projekt som leder Stockholm i visionens riktning. Många av dessa åskådliggörs i en avslutande kartillustration. Visionen redovisar också en rad övergripande strategier som är centrala för att vision ska bli verklighet.

Utgångspunkter för visionen om Stockholm 2030

Stockholm är människornas stad. Det är vi som lever här som tillsammans skapar och utvecklar staden. Samhällsservice, kultur, infrastruktur, organisationer och arbetsmarknad kännetecknas av att alla aktörer gemensamt strävar efter att se helheten i medborgarnas behov och önskningsar. Stadens uppgift är att stödja och underlätta, inte att ta över och kontrollera. De flesta beslut tas av personer och familjer själva. Det är lätt att bo och arbeta i Stockholm.

Stockholm är en storstad med en fantastisk attraktionskraft. Regionen är en mötesplats för människor från olika kulturer, en importhamn för nya idéer och ett centrum för kultur, idrott och nöjen. Stockholm är en av världens vackraste städer med en god samhällsservice och en unik närhet till vatten och natur. Stockholm är en tillväxtmarknad med ett starkt näringsliv. Här finns kunskap, möjligheter, utmaningar och puls – värden som många människor, besökare och företag söker. Stockholm är och bör vara en region som drar till sig människor från andra delar av Sverige och världen och är öppen för den mångfald av kulturer som det innebär.

Det innebär inte att vi kan luta oss tillbaka för att nå framgång. Genom globaliseringen krymper världen och ökar konkurrensen från andra starka regioner i världen. Samtidigt innebär globaliseringen enorma möjligheter med nya växande marknader och expanderande handel. Vid sidan av Sydostasien anses Östersjöregionen vara den region som kommer att ha den starkaste utvecklingen under de kommande decennierna. Stockholm kommer således att vara medelpunkten i en region som förespås bli en av de mest expansiva i världen. Den positiva utvecklingen kommer dock inte automatiskt. För att nå resultat krävs det kloka beslut och strategiska ställningstaganden.

Stockholms stad vill ta tillvara på globaliseringens möjligheter och fortsätta växa tillsammans med den övriga Stockholm–Mälarenregionen. Det är tillsammans som vi blir tillräckligt stora och har tillräckliga kvaliteter för att kunna tävla med världsstäderna. År 2030 beräknas Stockholms stad ha närmare en miljon invånare och Stockholm–Mälarenregionen närmare 3,5 miljoner. Det ställer krav på att utveckla allt från bostäder, kommunikationer och företagsklimat till vård, skola, omsorg och kultur. Att regionen klarar att stärka sin konkurrenskraft är inte bara viktigt för oss, utan för hela landet, som behöver en internationellt konkurrenskraftig huvudstadsregion.

Det är mot den bakgrunden som Stockholms stad har tagit fram en samlad och långsiktig vision för Stockholms framtida utveckling. Visionen beskriver hur Stockholm i den framväxande Stockholm–Mälarenregionen ska ha utvecklats till år 2030. I visionen tecknas en framtidsbild av en storstad i världsklass.

Visionen är ett strategiskt åtagande från Stockholms stads sida och vi förbinder oss att arbeta i visionens riktning under de kommande decennierna. Stockholms stad kan emellertid inte göra visionen verklig på egen hand. Arbetet med att omsätta visionen till konkreta handlingsplaner med tidsatta åtgärder måste ske i dialog med stockholmarna, näringslivet, staten, utbildningsväsendet, föreningslivet, landstinget och de övriga kommunerna i Stockholm–Mälarenregionen.

Det är endast med gemensamma krafter som vi kan uppnå resultat. Jag hoppas att alla aktörer i regionen – offentliga och privata – vill vara med och göra visionen om ett Stockholm i världsklass till verklighet.

Kristina Axén Olin

Finansborgarråd

Mångsidigt och upplevelserikt

År 2030 är Stockholm en mångsidig och upplevelserik storstad i världsklass. I regionen finns ett stort och brett utbud av arbeten, utbildningar, service, kultur och nöjen med stark internationell karaktär, som ger alla människor möjlighet att förverkliga sina livsdrömmar och tar tillvara allas potential. Här finns också unika stadsmiljöer som förenar storstadens puls med närheten till natur och vatten – en kombination som lockar besökare från hela världen.

- **UNIKA MÖJLIGHETER TILL ARBETE OCH UTBILDNING**

Stockholm–Mälarenregionen är en integrerad arbets- och utbildningsmarknad med ett stort och varierat utbud av arbeten och utbildningar. Oavsett ålder, kön och bakgrund går det att få ett arbete som matchar utbildning och yrkeserfarenhet eller en utbildningsplats som passar intressen och förutsättningar. Kommungränser har minskat i betydelse och det är lätt att bo, arbeta och ta del av välfärdstjänster i en integrerad region.

Grunden till den välfungerande arbetsmarknaden är ett stort och brett näringsliv, som framgångsrikt verkar över konjunkturer och skapar arbetstillfällen. Här finns alltid en efterfrågan på arbetskraft. Ett utbildningssystem av hög kvalitet som förbereder för yrkesarbete och akademiska studier skapar också många vägar in i arbetslivet. I Stockholm erbjuds ett stort och brett utbud av högklassiga yrkes- och studieförberedande utbildningar, på både gymnasial och eftergymnasial nivå, som väl motsvarar arbetsmarknadens behov. Här finns också en kvalificerad nyföretagarrådgivning som hjälper personer som vill starta företag att utveckla sina affärsidéer. Nya sektorer utvecklas kontinuerligt.

Det är lätt att röra sig mellan olika arbeten och mellan arbete, utbildning och företagande. Genom en nära samverkan mellan näringsliv, grund- och gymnasieskolor, universitet och högskolor har naturliga bryggor skapats i allt från trainee- och praktikplatser till mentorskap och lärlingsutbildningar.

- **FÖRETAGANDE I VÄRLDSKLASS**

Stockholm–Mälarenregionen har ett företagsklimat i världsklass som erbjuder en god jordmån för företag att starta och växa. Här finns allt från internationella storföretag inom högteknologiska branscher till små avknopningsföretag inom tjänstesektorn.

Den kreativa sektorn har utvecklats, där kultur, idrott och nöjen skapar arbetstillfällen, exportmöjligheter och tillväxt. Stockholm är världskänt för sitt rika och dynamiska kulturliv.

Företagsklimatet grundas på enkla och tydliga regel- och skattesystem, som gör det enkelt och lönsamt att starta och driva företag. Stockholms stad har en låg kommunalskatt. Ett fullt utbyggt valfrihetssystem i staden med konkurrensutsatta verksamheter har skapat nya marknader och banat väg för nya och växande före-

tag. Det finns en effektiv näringslivsservice över kommungränserna, som hjälper företag som vill växa eller etablera sig i regionen.

Företagandet stöds också av en högklassig infrastruktur. I regionen finns ett väl-fungerande väg- och järnvägsnät, utbyggda flygplatser och hamnar, tillförlitliga system för energiförsörjning och en IT-infrastruktur i världsklass. I regionen finns också en god tillgång till arbetskraft till följd av framgångsrik matchning mellan utbildningsinriktningar och kompetensbehov och av en arbetskraftsinvandring. Stockholm är även norra Europas finansiella centrum med en stor finansiell sektor, som skapar unika möjligheter till kapitalförsörjning för företag. Stockholm är den mest företagsvänliga staden i Sverige, nyföretagandet ligger på en internationellt hög nivå.

- **EN MÅNGFALD AV ATTRAKTIVA STADSMILJÖER**

Stockholm är en av världens vackraste storstäder med en unik kombination av storstadens puls och naturens lugn. Här finns en mångfald av attraktiva stadsmiljöer med egna identiteter, som skapar möjligheter för stockholmarna att välja vilken del av staden som passar ens egen livssituation och livsstil.

Stockholm har lyckats med konststycket att bevara sina ovärderliga historiska kvaliteter i stadsmiljön, samtidigt som staden har fortsatt att växa. Nya täta, miljövänliga och varierade stadsmiljöer har vuxit fram med en blandning av bostäder och verksamheter och olika boende- och upplåtelseformer. Tillväxten har skett i kransen runt innerstaden med utbyggnaden av Nordvästra Kungsholmen, Årstadal–Liljeholmen, Hammarby Sjöstad och Värtan–Frihamnen.

Nya stadsmiljöer har också vuxit fram i Stockholms möte med sina grannar. Staden är tätare och närmare. I mötet med Solna har området runt Karolinska–Norra Station utvecklats till levande vetenskapsstad och i mötet med Sundbyberg har Annedal formats till en attraktiv stadsmiljö. Även på gränsen mellan Stockholm och Huddinge i Kungens Kurva–Skärholmen och mellan Stockholm och Nacka i Henriksdal–Danvikslösen har nya spännande stadsmiljöer vuxit fram.

Vid sidan av dessa utbyggnader har Stockholms befintliga stadsmiljöer berikats med kompletteringar av olika slag. I innerstaden har city förnyats med nya bostäder som skapar en levande miljö under dygnets alla timmar. I ytterstaden har stadsdelar såsom Farsta, Älvsjö, Sätra och Vällingby utvecklats med nya arbetsplatser och bostäder. Järva och Vantör har byggt vidare på sina mångkulturella värden och spännande arbetsplatser har tillkommit inom språk, teknik och kultur.

Stockholm är också berömd för sina många nya högklassiga byggnader och för att ha tillvaratagit landskapet och de naturliga förutsättningarna på ett nydanande sätt. Stockholms parker är vackra och trygga. Såväl det nya stadsbiblioteket vid Odenplan som den nya Slussen har vunnit internationella priser för sin spännande arkitektur. Stadsbilden har även förstärkts med nya höga hus i strategiska lägen.

Exempelvis markerar nya höga byggnader i Frihamnen och Liljeholmen nya entréer till Stockholm.

Gemensamt för alla stadsmiljöer är att de är rena, snygga och trygga. Genom en nära samverkan mellan staden, fastighetsägare, företagare, boende och polis har en storsatsning gjorts på att städa, bygga bort otrygga miljöer, lysa upp staden och på fler poliser. Stockholm är världens renaste och tryggaste huvudstad.

- **EN ENASTÅENDE STAD PÅ VATTNET**

Stockholm är en enastående stad på vattnet. Här finns rena sjöar och vattendrag, som erbjuder unika möjligheter till bad- och båtliv. Stadens kajer är tillgängliga och sjuder av folkliv. Det gäller inte minst Stadsgården och Skeppsbron, som har omvandlats till ett sammanhängande och levande gångstråk. Även Söder- och Norr Mälarstrand har utvecklats och erbjuder stora badmöjligheter. Det växer också fram nya attraktiva boenden i anslutning till Stockholms vatten. Nya former av spännande sjöstäder har byggts vid Ulvsundasjön och över järnvägsspåren längs vattnet från Tegelbacken mot Karlberg. Vattenvägarna används också för transporter och de snabba och bekväma båtförbindelserna lockar både stockholmare och besökare. Stockholm har utvecklat de vattennära områdena och Mälarens reglering är säkrad bland annat tack vare den nya Slussen.

Stockholm är en självklar bas för turismen i Östersjöområdet med en omfattande färje- och kryssningstrafik. Genom satsningen på en ny kryssningsterminal i Frihamnen har fler rederier lockats att starta och avsluta sina kryssningar i Stockholm. Även utbyggnaden av containerhamnen i Norvik har förstärkt Stockholms ställning som en ledande hamnstad i Östersjön.

- **VÄRLDSBERÖMD UPPLEVELSESTAD**

Stockholm är en internationell storstad med ett myllrande kultur- och nöjesliv. Här finns ett rikt utbud av museer, konserter, teatrar, konstutställningar, filmvisningar, idrottsarrangemang, gallerier, dansuppvisningar och nöjesparker. Här arrangeras också megaevenemang med internationell lyskraft – allt från världsartisternas turnépremiärer till finalen i Champions League.

Det rika kultur- och nöjeslivet lägger, tillsammans med det stora utbudet av restauranger, caféer, pubar och affärer, grunden för den berömda stockholmspulsen. Pulsen har en internationell prägel som tilltalar alla människor. Det kreativa klimatet lockar och den fria kulturen är en viktig del i stadsutvecklingen och den skapar stor inflyttning av människor i alla åldrar och från alla världens hörn. I Stockholm finns möjlighet att ta del av världen.

Ett framgångsrikt samarbete inom regionen och mellan offentliga och privata aktörer har möjliggjort en omfattande utbyggnad av nya arenor för kultur och idrott i regionen. Det gäller exempelvis det nya stadsbiblioteket vid Odenplan, det nya operahuset och Nobelmuseet, ett designcentrum vid Telefonplan, den nya nationalarenan för fotboll i Solna och arenor för toppfotboll.

- **EN STAD AV MÅNGFALD**

Stockholm är en stad där alla har möjlighet att hitta sitt hem. Staden har flera kärnor. Människor kan i sitt närområde bo, arbeta, utbildas, underhållas, motionera och hitta ett rikt utbud av service, varor och tjänster. Den historiska uppdelningen mellan villaområden, bostadsrätter och hyresrätter, sovstäder och arbetsplatsområden har luckrats upp. En radikal förändring har skett i stadens miljonprogramsområden. Upplåtelseformerna är blandade och slitna bostadsområden och centrumanläggningar har bytt karaktär, rustats upp och byggts om. Tidigare segregerade områden har fått statusprojekt som varit med och lyft stadsdelarnas anseende. Dessa områden är några av de mest attraktiva områdena att bosätta sig i.

Stockholm bygger integrerat. Människor kan i sin närmiljö hitta de delar som behövs för att leva ett rikt liv i gemenskap med andra, inklusive en lokal arbetsmarknad.

Staden använder sin ställning som stor arbetsgivare för att visa vägen till en arbetsmarknad där människor inte känner sig diskriminerade. Företag, kommunala förvaltningar och statliga myndigheter finns runt om i hela staden.

Stockholm är en region som drar till sig människor från andra delar av Sverige och världen och är öppen för den mångfald av kulturer som det innebär. Den som kommer till Stockholm från ett annat land får en snabb introduktion där staden samarbetar med föreningar och arbetsliv för att människor ska lära sig ett nytt språk, en ny kultur och hitta ett nytt arbete.

Olika kulturyttringar lever stolt sida vid sida och sammanflätas på ett sätt som människor själva väljer. Människors personliga olikheter ses som en tillgång både i kultur- och arbetsliv. Kraften i mångfaldens Stockholm kommer från människors personliga val och ett samhälle som uppmuntrar till eget ansvar.

Innovativt och växande

År 2030 är Stockholm navet i den växande Stockholm–Mälarenregionen. Regionen har stärkt sin internationella konkurrenskraft och är den främsta tillväxtregionen i Europa. I regionen finns ett dynamiskt och innovativt näringsliv i världsklass, som framgångsrikt konkurrerar med varor och tjänster på den globala marknaden. Näringslivet präglas av starkt kunskapsbaserade verksamheter, hög innovationskraft och av unik samverkan med utbildning och forskning.

- **CENTRUM I EN STARK OCH VÄXANDE REGION**

Stockholm är det självklara centrat i den växande Stockholm–Mälarenregionen. Genom ett välfungerande och attraktivt transportsystem är regionen en gemensam arbets-, bostads- och utbildningsmarknad som ger människor unika möjligheter att utnyttja hela regionens kvaliteter. Stockholm–Mälarenregionen skapar också goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas. Regionen kan sammantaget erbjuda företag inom alla typer av branscher goda etablerings- och tillväxtförutsättningar.

Till följd av det välutvecklade samarbetet har Stockholm-Mälarenregionen förstärkt sin attraktionskraft. Regionen har en allt viktigare position nationellt och internationellt och lockar människor och företag från hela världen.

Stockholm-Mälarenregionen är en magnet som drar till sig företag från hela världen. Företagen förlägger alla typer av verksamhet i regionen, men framför allt ledningsfunktioner och forsknings- och utvecklingsverksamheter. Det gäller särskilt företag som verkar inom regionens spjutspetsbranscher såsom informations- och kommunikationsteknologi, life science, finans och miljöteknik, men också företag som verkar inom andra kunskapsintensiva branscher. Målmedvetna satsningar för att höja utbildningsväsendets kvalitet, från de första skolåren till forskning på hög akademisk nivå, har skapat en yrkesskicklig och välutbildad arbetskraft som få andra regioner kan matcha. Den stora tillgången på välutbildad arbetskraft är en viktig förklaring till varför så många företag väljer att etablera sig i regionen. Stockholm är ett internationellt föredöme som lockar till sig arbetskraft från hela världen.

Regionen starka attraktivitet för kunskapsintensiva företag har fört med sig en växande marknad för företagsnära tjänster. Det finns en stor efterfrågan på jurister, revisorer, ekonomer och andra kvalificerade företagstjänster, men också på andra typer av service såsom restauranger, hotell, caféer och affärer. Det har inneburit en mängd nya etableringar av spännande tjänsteföretag. Yrkesförberedande utbildningar och lärlingsprogram anpassade efter arbetsmarknadens behov har bland annat underlättat stadens byggnadsexpansion och bidragit till en hög sysselsättning.

Regionen har blivit en självklar lokalisering för verksamheter som behöver finnas nära den senaste forskningen och den mest kompetenta arbetskraften. Stockholm-Mälarenregionen har en innovationsmiljö som kan mäta sig med de bästa i världen. Ett högkvalitativt utbildnings- och forskningssystem, ett förändringsbenäget näringsliv, en god tillgång på riskvilligt kapital och en utbredd innovationskraft skapar en unik jordmån för att utveckla och kommersialisera innovationer. Här finns också världsledande innovationssystem, som hjälper forskare, studenter, företagare och invånare att utveckla sina idéer till nya produkter och tjänster. Ur den starka innovativa miljön växer ständigt nya spännande företag fram och befintliga företag stärker sin konkurrenskraft.

- **EN VÄRLDSLEDANDE KUNSKAPSREGION**

Stockholm-Mälarenregionen är en av världens ledande kunskapsregioner. Vid regionens universitet och högskolor utbildas framtidens arbetskraft och tillsammans med företagen produceras ny banbrytande kunskap, som driver samhällsutvecklingen framåt. Både grund- och forskarutbildningen i regionen håller en hög internationell kvalitet, som i kombination med att utbildningen och forskningen utformas i nära samverkan med näringslivet, producerar en kompetensbank i världs-

klass. Den byggs på av spetskompetens från övriga världen, som lockas till regionen av den kreativa och stimulerande kunskapsmiljön.

Stockholms skolor har en stor frihet att hitta egna vägar att uppnå goda resultat. Skolledning och lärare har en stor frihet att utforma verksamheten utan politisk detaljreglering och byråkratisk överbyggnad. Kunskap, bildning och stimulerande studiemiljöer präglar stadens grund- och gymnasieskolor. Alla barn och ungdomar ges möjlighet att växa och utvecklas. Kulturell och språklig kompetens tas till vara och är en medveten strategi för att lyfta Stockholm till en världsledande kunskapsregion.

Genom tidiga och regelbundna kunskapskontroller och noggrann uppföljning har kunskapsnivåerna höjts. Ingen lämnar grundskolan utan grundläggande kunskaper. Särskilda satsningar har gjorts på matematik- och språkundervisning, vilket har medfört att Stockholm ligger i världsklass inom dessa områden. Barn och föräldrar har stort inflytande över utbildningen och möjlighet att välja mellan ett brett urval av kommunala och fristående alternativ.

I gymnasiets studieförberedande program, yrkesförberedande program och lärlingsutbildningar ges goda förutsättningar för ett framgångsrikt yrkesliv och fortsatta akademiska studier. De yrkesförberedande programmen matchar arbetsmarknadens krav och sysselsättningen bland ungdomar är hög. Ungdomar får jobb när de avslutat utbildningen. Entreprenörskap är en naturlig del av undervisningen.

Den ambitiösa satsningen på en grund- och gymnasieskola med kunskap i fokus är en av nycklarna till framgången. En välmotiverad lärarkår, större fokus på utvärdering och uppföljning och friare skolor har förbättrat studenternas kunskapsnivåer. Det har gett universitet och högskolor förutsättningar att höja sina ambitioner och konkurrera med internationellt framträdande lärosäten. Det omfattande samarbetet mellan universiteten och högskolorna i regionen har också varit starkt bidragande. Regionen har flyttat fram sina positioner inom en rad forskningsområden och nya multidisciplinära forskningssamarbeten har utvecklas, som har gjort det möjligt att erövra stora forskningsanslag från EU och andra internationella finansierare. Inom informationsteknikområdet har kompletterande kompetenser från KTH och Stockholms universitet förstärkt varandra vid IT-universitetet i Kista Science City. På samma sätt har Karolinska Institutets starka ställning inom life science byggts på med kompletterande kompetens från KTH, Stockholms universitet, Handelshögskolan och Uppsala universitet i Karolinska–Norra Station, som har utvecklats till världens främsta område för life science.

Denna starka samverkan har också fört med sig att nya utbildnings- och forskningsinriktningar har utvecklats. Exempelvis har en ny finans- och försäkringsutbildning byggts upp i samverkan mellan KTH, Handelshögskolan och Stockholms universitet och lokaliserats till det nya finanscentrat i Värtan.

Det finns också en unik samverkan mellan å ena sidan universiteten och högskolorna och å andra sidan grund- och gymnasieskolan och det omgivande samhället. Resultaten från forskningen används direkt i privata och offentliga verksamheter och erfarenheterna förs tillbaka till forskningen. Det gäller exempelvis inom life science-området, där det finns ett unikt samarbete mellan universiteten och högskolorna, sjukvården och läkemedelsindustrin. Det ger upphov till ökad livskvalitet och stora samhälliga vinster.

- **INTERNATIONELL MÖTESPLATS**

Stockholm–Mälarenregionen är en av världens viktigare mötesplatser med en stark internationell karaktär. Här arrangeras en mängd stora internationella kongresser, mässor, möten och evenemang som lockar människor från hela världen. Den nya kongressanläggningen i city, mässanläggningen i Kista, utvecklingen av Stockholmsmässan och utbyggnaden av hotell har ökat regionens attraktionskraft och gjort Stockholm till en av världens främsta kongressstäder.

Stockholm–Mälarenregionens ställning som en av världens ledande kunskapsmiljöer gör också att regionen lockar utländska studenter och forskare. Hit söker sig studenter och forskare från alla världens hörn för kortare eller längre vistelser. Likaså söker sig konstnärer och musiker av olika slag till det kreativa klimat som rådet här. Tillsammans med tidigare invånare skapar nyinflyttade i olika kreativa branscher denna attraktiva stad i ständig utveckling. Vissa väljer att stanna kvar för alltid.

Stockholm–Mälarenregionen fungerar även som en strategisk port mot de starka ekonomierna i Öst- och Centraleuropa. En rad internationella företag, som verkar på dessa marknader, har etablerat sina europeiska huvudkontor och sina forsknings- och utvecklingsverksamheter i regionen.

Stockholm–Mälarenregionens funktion som internationell mötesplats stöds av att regionen erbjuder bekväma flyg-, båt- och tågförbindelser till hela världen. Stockholm–Arlanda Airport är den nordiska knutpunkten för all flygtrafik och har en hög turtäthet och direktlinjer till alla världens metropoler. Stockholm–Arlanda avlastas av de övriga flygplatserna i regionen – Stockholm–Bromma, Stockholm–Skavsta och Stockholm–Västerås. Ett Skavsta Express har skapats för snabb transport mellan Stockholms innerstad och flygplatsen. En ny snabb tågförbindelse har också utvecklats som gör det enkelt att ta sig mellan Stockholm och övriga Nordeuropa.

- **EKOLOGISKT HÅLLBAR STORSTAD**

Teknikutveckling och ekonomisk tillväxt ger goda förutsättningar för ett ekologiskt hållbart samhälle. Nya tekniska innovationer har löst många miljöproblem. Staden är på god väg att uppfylla målet om att vara fossilbränslefrött 2050. De kraftfulla åtgärder som genomförts har gjort att energiförbrukningen bland företag och invånare minskat betydligt. Befolkningsökningen i regionen har därmed inte lett till en ökad miljöbelastning.

De nya innovationerna uppstår inom alla typer av områden, och inte minst i skärningspunkten mellan branscher som miljöteknik, life science, informations- och kommunikationsteknik, finans och design, där Stockholm ligger i den absoluta framkanten. Stockholm är exempelvis världsledande på att utveckla, kommersialisera och tillämpa ny energi- och miljöteknik. På område efter område omsätts ny miljödriven teknik och gör Stockholm till ett internationellt föredöme.

Klimatfrågorna är globala och Stockholm är ledande inom området och tar stort lokalt ansvar. Genom energieffektivisering, samt ökad användning av fossilbränslefria energikällor har Stockholms bidrag till växthuseffekten minskat. Stockholms bilpark består så gott som uteslutande av miljöbilar. Tillgången på miljöbränslen är god. Smarta trafiklösningar och modern informationsteknik har ökat framkomligheten och därmed ytterligare minskat utsläppen. Stockholm är den stad i världen där invånarna använder kollektivtrafiken mest. Stockholm har ett väl fungerande och säkert cykelvägnät.

Vid nybyggnationer används miljövänlig teknik och miljövänliga material. Stockholms företag har i samverkan med staden gjort Stockholms boendemarknad till ett föredöme vad gäller utbudet av olika typer av miljöeffektiva småhus och flerkamilshus. Nya bostadsområden byggs miljövänligt och är internationella föredömen.

Medborgarnas Stockholm

År 2030 är Stockholm navet i en tillgänglig och trygg region utan sociala och fysiska barriärer. I regionen finns obegränsade möjligheter för människor att resa, bo och mötas. Här finns också en högklassig och kostnadseffektiv samhällsservice baserad på valfrihet och mångfald, som ger stockholmarna unika möjligheter att välja mellan olika vård- och omsorgsgivare och skolor.

- **DEMOKRATISKT OCH TRYGGT**

I Stockholm känner invånarna delaktighet och inflytande. Stockholm arbetar ständigt med att förbättra formerna för den lokala demokratin och deltagandet. Valdeltagandet är högt, människors möjligheter till utveckling och deltagande avgörs inte av kön, ursprung, ålder, social status eller något annat som tidigare hindrat jämlikhet. Stockholm är världens mest tillgängliga huvudstad. Detta är en del av Stockholms varumärke.

Stockholm är världsledande i skyddet av de mänskliga rättigheterna. Staden arbetar med vetenskapliga arbetsätt för att skapa trygghet såväl i utemiljön som i hemmen. Socialtjänst, sjukvård, polis, skola och det civila samhället arbetar tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa och reagerar snabbt och effektivt om det ändå sker.

Ingen behöver känna sig otrygg på gator och torg. Staden är väl upplyst och människor rör sig fritt på gator och torg dygnet runt. Tryggheten finns inbyggd i all

stadsplanering. Poliser finns synliga både dag- och nattetid och kommer snabbt när människor behöver deras hjälp.

I Stockholm fungerar rättssystemet. Brottsanmälningar leder till omedelbar utredning. Den som har blivit utsatt för ett brott blir trodd och behandlad med respekt och ingen behöver vara rädd för att vittna.

Kontakterna med staden kan skötas när man vill, staden är integrerad och uppkopplad i de informationsteknologiska nät som täcker hela Stockholm.

Stockholm är en storstad som lever dygnet runt. Kollektivtrafiken fungerar 24-timmars om dygnet.

Stockholm erbjuder en trygg och inspirerande miljö för barn och ungdomar att växa upp i. Familjerna är myndigförklarade genom flexibla välfärdsystem som gör det möjligt att kombinera ett kvalificerat yrkesliv med mer tid för barnen. Från barnomsorg och förskola till grund- och gymnasieskola tas barns och ungdomars nyfikenhet och lust att lära tillvara.

Ett rikt utbud av kultur, idrott och fritidsaktiviteter bidrar till att utveckla barns och ungdomars fysiska och psykiska hälsa och sociala förmåga. Staden har många miljöer som är stimulerande för barn och där familjer kan umgås. I samverkan med föreningslivet finns gott om lokaler och plats utomhus där barn och unga kan få stimulerande aktiviteter och upplevelser på fritiden. I Stockholm engagerar sig staden, näringslivet och organisationer i att skapa mötesplatser över generationsgränserna.

• **HÖGKLASSIG SAMHÄLLSSERVICE BASERAD PÅ VALFRIHET**

Stockholmarna har världens högsta medellivslängd och många arbetar efter pensionen. Likaså blir människor allt friskare. Ohälsotal och sjukskrivningar minskar och vård och rehabilitering fungerar väl. Staden tar i sin roll som arbetsgivare ett stort ansvar för sina medarbetares arbetsmiljö och har lägst sjukfrånvaro av Sveriges kommuner.

I Stockholm finns tillgång till en samhällsservice av högsta kvalitet. Servicen är offentligt finansierad, men driften präglas av en mångfald. Stockholmarna har stora möjligheter att påverka utformningen av servicen och kan med stöd av välutvecklade webblösningar välja mellan en mängd vård- och omsorgsgivare och skolor i både kommunal och enskilt driven regi. Staden ger information, är kontaktbar och möjligheten att genomföra val finns dygnet runt. Genom en nära samverkan mellan olika utförare och med olika frivilligorganisationer säkerställs att samhällsservicen når alla människor.

Mångfalden av olika alternativ har fört med sig att nya och individualiserade arbetssätt och metoder har utvecklats inom vården, omsorgen och skolan. Genom de flexibla välfärdsystemen klarar föräldrar att kombinera ett kvalificerat yrkesliv med mer tid för barnen. Det har ökat människors trygghet, självbestämmande och

livskvalitet. Det är inte minst tydligt inom omsorgen om de allt fler äldre invånarna och inom stödet till funktionshindrade.

Satsningen på mångfald har också drivit på kvalitetsarbetet. Det målmedvetna arbetet med kvalitetsgarantier har väckt stort internationellt intresse och fört med sig att stockholmarna har ett stort förtroende för samhällsservicen. Stadens viktigaste roll är inte som utförare utan som beställare av välfärdstjänster och som utvärdera- re av desamma och därmed som garant för en hög kvalitet gentemot medborgarna.

- **ETT AKTIVT OCH TRYGGT ÅLD RAND E**

Stockholmarna lever allt längre och är allt friskare. Seniorerna ser positivt på framtiden. De ställer gärna upp både i arbetsliv och i ideella verksamheter. Den unika erfarenhet som ett långt liv ger tas tillvara. Ålderdiskriminering bekämpas framgångsrikt. Tack vare sänkt inkomstskatt är det lönsamt för den som vill arbeta vidare efter 65 år. Stockholm erbjuder ett rikt utbud av kultur och fritidsaktiviteter vilket möjliggör ett aktivt liv. Det civila samhället är den viktigaste kraften för att minska ensamhet och skapa gemenskap, sammanhang och närhet.

Stockholm är en trygg stad att åldras i. Äldreomsorgen präglas av personligt inflytande, trygghet och respekt. Genom att fånga upp enskilda människors verkliga behov håller vården och omsorgen en god kvalitet. En värdighetsgaranti ger tydliga och konkreta besked om vad den enskilda individen kan kräva av omsorgen. Anställda inom äldreomsorgen har adekvat utbildning och kompetens som svarar mot de krav som verksamheten ställer. Frågor om människovärde och bemötande är viktiga delar i all utbildning och kompetensutveckling.

Omsorgen är offentligt finansierad, men driften präglas av mångfald. De äldres rätt att välja boende garanteras genom ett valfrihetssystem. Både offentliga och privata utförare är lyhörda för de äldres önskemål och krav. Som komplement till den kommunalt finansierade verksamheten finns en rik flora av ideella och frivilliga insatser. Det är också möjligt för äldre att, utöver de tjänster de har rätt till genom biståndsbedömning, kunna välja tilläggstjänster som de själva bekostar. Att kunna bo kvar i sitt eget boende ses som en möjlighet och inget tvång.

- **STORT OCH BRETT UTBUD AV BOSTÄDER**

Stockholm–Mälarenregionen har utvecklats till en integrerad arbets- och bostads- marknad. I regionen finns en mångfald av bostäder och goda möjligheter att snabbt transportera sig mellan arbete och bostad.

I Stockholms stad finns till följd av en omfattande bostadsproduktion ett stort och brett utbud av bostäder i olika boende- och upplåtelseformer, storlekar och standard. Det finns allt från små till stora lägenheter, från hyres- och bostadsrätter till villor och radhus. Särskilda satsningar har gjorts på att bygga bostäder med enklare standard och med lägre boendekostnader för att underlätta för att ungdomar och studenter att komma in på bostadsmarknaden. Det breda utbudet av olika typer av bostäder gör att det går att göra bostadskarriär i hela staden. Det ökade och varie-

rade bostadsbyggandet har bland annat möjliggjorts genom förenklingar av planprocessen och en bättre samordning mellan nationella regelverk. Ägarlägenheter är ett uppskattat inslag och har bidragit till att fler kan påverka sin boende- och livssituation.

Bostäderna är byggda med hög kvalitet och med moderna, miljöanpassade och energieffektiva material. Bostäderna ligger blandade med arbetsplatser för att skapa en trygg och säker miljö som är levande under dygnets alla timmar.

- **EN SAMMANHÅLLEN STAD**

Stockholm är en sammanhållen stad utan fysiska och sociala barriärer, som skapar unika möjligheter för människor med olika bakgrund att mötas och knyta kontakter. Genom en rad berikande kompletteringsprojekt och nya tvärförbindelser har stadens olika delar knutits ihop. Barriärer i form av stora trafikleder byggs bort genom tunnlar eller överdäckningar. I alla stadsdelar finns en blandning av bostäder, verksamheter, kultur och service och av olika boende- och upplåtelseformer. Det gäller inte minst city, som har kompletterats med bostäder och stadsdelarna på Järva och i Söderort, som har berikats med nya radhus, villor och bostadsrätter. Det är nära till attraktiva grönområden och till stadens vatten.

Det sammanhållna Stockholm är också en resurs- och energieffektiv stad med tekniska försörjningssystem som ligger i spetsen för tillämpning av ny miljöteknik. Här finns en storstadsmiljö som är ren, trivsamt och vacker.

- **ETT VÄLFUNGERANDE TRANSPORTSYSTEM**

Stockholm–Mälarenregionen har ett välfungerande transportsystem med minimal klimatpåverkan, som gör att människor snabbt och enkelt kan röra sig i hela regionen. Nya förbifarter väster och öster om staden och utbyggnaden av Norra Länken och E18 gör att tillgängligheten är god.

Stora satsningar har även gjorts på att utveckla den spårbundna kollektivtrafiken, exempelvis genom fler spårvägar. Kollektivtrafiken fungerar och håller tiderna. El- och biogasdriven kollektivtrafik är väl utbyggd. Regionen har knutits ihop genom utbyggnaden av Citybanan och förlängningen av tvärbanan från Hammarby Sjöstad till Slussen och från Alvik till Solna och Kista samt av tunnelbanan från Odenplan till Karolinska sjukhuset, från Hagsätra till Älvsjö och från Kungsträdgården till Nacka och Tyresö. De nya förbindelserna tillsammans med de nya och attraktiva tågvarnarna, gör att allt fler väljer kollektivtrafiken. Linjetrafiken till sjöss, med miljövänliga fartyg, är utbyggd och utgör ett uppskattat komplement till annan kollektivtrafik.

Transportsystemet utmärks av en innovativ och koldioxidneutral transport- och miljöteknik och av en välutvecklad logistisk planering. En välutbyggd trafikformatik bidrar också till att effektivisera trafikflödena i regionen.

De kraftfulla satsningarna har möjliggjorts genom en bred regional samsyn och genom att nya finansieringslösningar har utvecklats tillsammans med staten och näringslivet. Samarbetet innebär också att planerings- och genomförandetiderna för stora infrastrukturprojekt har förkortas.

Vision och verklighet

- **ETT STRATEGISKT ÅTAGANDE**

Visionen om det framtida Stockholm är ett strategiskt åtagande från Stockholms stads sida. Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att arbeta i visionens riktning i sina respektive verksamheter. Visionen kommer därmed genom prioriteringar och konkretiseringar att sätta sin prägel på det utvecklingsarbete som bedrivs inom staden. Att följa utvecklingen och utvärdera insatserna för att nå visionen kommer också att vara en viktig uppgift.

- **REGIONALT SAMARBETE**

En förstärkning av den pågående regionaliseringen i Stockholm-Mälardalen är avgörande för att regionens potential ska kunna tas tillvara och för att visionen ska bli verklighet. Det krävs en stark samsyn och beslutskraft hos de olika offentliga aktörerna i hela Stockholm-Mälardalen i en rad gemensamma angelägenheter, inte minst inom transportområdet. Två viktiga regionala samarbeten är Stockholm Business Alliance och Mälardalsrådet.

- **SAMARBETE MED NÄRINGSLIVET**

För att kunna realisera visionen är det nödvändigt med ett väl utvecklat samarbete och olika former av partnerskap mellan staden, andra offentliga aktörer och näringslivet. Många av de viktiga satsningar som beskrivs i visionen, såsom exempelvis utvecklingen av Karolinska-Norra Station och Kista Science City, bygger på gemensamma mål och åtaganden mellan staden, andra offentliga aktörer och näringslivet.

- **STORSTADSPOLITIK FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT**

Stockholm-Mälardalens ekonomiska utveckling har en stor betydelse för hela Sveriges tillväxt och det behövs kraftfulla satsningar för att stärka regionen som landets tillväxtmotor. Det ställer krav på att den nationella politiken har ett storstadsperspektiv och beaktar regionens särskilda förutsättningar i form av höga kostnader för boende, lokaler och löner, långa restider, komplexa beslutsprocesser och risk för segregation. Exempelvis måste det kommunala utjämningsystemet förändras och tilldelningen av statliga medel för infrastrukturinvesteringar öka. Det är vidare nödvändigt att den statliga sektorsstyrningen generellt sett blir mer flexibel och harmoniserad än idag, inte minst när det gäller tillämpningen av plan- och bygglagen och miljöbalken.

- **INTERNATIONELLT SAMARBETE**

I en globaliserad värld blir det internationella samarbetet allt viktigare. Stockholm–Mälarenregionen har ett strategiskt läge i en allt starkare och mer integrerad Östersjöregion och har goda förutsättningar att utvecklas till det självklara navet i Östersjöområdet. Det är därför viktigt att Stockholm deltar aktivt på den internationella arenan och prioriterar samarbete med europeiska regioner och storstäder, framför allt i norra Europa.

- **MARKNADSFÖRING AV STOCKHOLM – THE CAPITAL OF SCANDINAVIA**

Internationell marknadsföring och profilering blir allt viktigare i takt med att konkurrens mellan städer och regioner ökar. I dagsläget är den internationella kännedomen om Stockholm relativt dålig. Det händer också att Stockholm förknippas med en del uppfattningar och värderingar som inte överensstämmer med verkligheten. Det är därför viktigt att långsiktigt och konsekvent fortsätta arbetet med att internationellt marknadsföra Stockholm–Mälarenregionen under budskapet ”Stockholm – The Capital of Scandinavia”.

- **SYMBOLER OCH IDÉBURNA PROJEKT**

Det är strategiskt att staden tillsammans med andra aktörer utvecklar spektakulära och innehållsrika projekt som tydliggör visionens intentioner och som blir gemensamma symboler för det framtida Stockholm. Det kan handla om visionära stadsutvecklingsprojekt, men också om andra former av utvecklingsarbete som ligger i linje med visionen och skulle kunna ges ett starkare symbolvärde. Det skulle exempelvis kunna vara arbetet med att matcha arbetsökande mot företagens behov, integrationsprojekt eller stadens kvalitetsarbete.